Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXIII. Ч. 20. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК ЧЕТВЕР, 2-го ЛЮТОГО 1956. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ — FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, FEBRUARY 2, 1956. No. 20. VOL. LXIII.

ДОМАГАЮТЬСЯ БІЛЬШОГО ВИКОРИСТАННЯ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ

ОКРЕМА ГРОМАДЯНСЬКА КОМІСІЯ ПРОТИ НЕПОТРІБНОЇ ТАЄМНИЦІ В СПРАВАХ АТОМОВОЇ ЕНЕРГІЇ; ЗДА ПОВИННІ ЗБІЛЬШИТИ ДОБРОБУТ НЕ ТІЛЬКИ В АМЕРИЦІ, АЛЕ І В УСЬОМУ СВІТІ

Вашингтон. — Окрема комісія, складена з дев'ятьох визначних громадян, предложила Конгресові звіт про те, як треба б використовувати атомову енергію для мирних цілей. Над цим звітом ця комісія, яку очолює видавець і редактор щоденника „Ди Санта Фе Ню Мексікен" Роберт МекКінні, працювала більше як повних 10 місяців. Комісія домагається, щоб про використання атомової енергії для мирних цілей дбали і уряд і незалежні представники науки, технології і промислу. Згідно з проєктом комісії, Комісія Атомової Енергії повинна бути тільки дорадником і координатором в використовуванні атомової енергії для мирних цілей, а не сама вирішувати всі ті справи, як це було досі. На думку комісії ЗДА мусять поширити працю над використанням атому для мирних цілей не тільки для добра ЗДА, але й всього людства. Щоб це сталося, комісія проєктує здійснювати цю програму в таких пунктах: 1. Уряд повинен збудувати зразки електричних реакторів різних величин і типів, якщо приватний промисл не зможе в швидкому часі цього здійснити. 2. Комісія Атомової Енергії повинна опублікувати всі інформації про технологію цих реакторів, потрібних для атомових електрівень. 3. Комісія Атомової Енергії повинна закинути своє дотеперішнє становище, що всі нові інформації про атомову енергію стають відразу державною таємницею. 4. Комісія АЕ повинна вможливити більшому числу науковців брати участь в дослідах і використовуванні атомової енергії, і таким способом приспішити розвиток продукції атомової енергії. 5. КАЕ повинна до 1960 року збудувати атомову електрівню силою 1,000,000 кіловатів для закордону, щоб світ знав, що багата Америка дбає не тільки про добробут своєї країни. 6. КАЕ повинна на спілку з Морською Адміністрацією подбати про будову траспортових цивільних кораблів в роках 1960-1965. Не проєктується продукувати атомові авта, а в будові атомових пасажирських літаків проєктується зачекати, які висліди будуть у продукції військових літаків. 7. Треба дбати про те, щоб якнайшвидше застосовували атомову енергію в рільництві для добра всього світу. Окрема громадянська комісія заявляє, що скінчився час, коли про атомову продукцію рішала сама Комісія Атомової Енергії.

Хоче законом заборонити робітничим спілкам давати гроші на політичні цілі

Вашингтон. — Республіканський сенатор із Небраски Карл Т. Куртіс вніс законопроєкт, згідно з яким робітничі спілки не мали б права давати гроші на політичні цілі окремим партіям. Під цим законопроєктом підписаний ще й республіканський сенатор з Арізони Беррі Голдвотер, який часто виступає проти того, що робітничі організації беруть участь в політиці і тим способом порушують свої організаційні завдання, бо до робітничих спілок належать робітники, які є членами обох великих партій: Демократичної й Республіканської. Згідно з заявою сенатора Куртіса, цей законопроєкт мав би зберегти волю робітників ЗДА. (Зорганізоване робітництво АФП—КІО підтримує демократів, і тому республіканці хотіли б при допозі закону не допустити до того, щоб провід робітничої організації підтримував фінансово демократів під час виборчої кампанії).

Чотири американці згинули в літаковій катастрофі в Венесуелі

Каракас, Венесуеля. — В літаковій катастрофі над берегом Коралбського моря згинули десять осіб, в тому чотири американці. З американців згинули: пілот капітан Чарлз С. Боген і його дружина — обидвоє з Кентокі; Мелком Дж. Іджертон із дружиною — зі стейту Конетикат. Іджертон був визначним мешканцем Стемфорду, Конетикат, і був три рази вибраний на члена Генеральної Асамблеї стейту Конетикат. Він залишив двоє дорослих дітей і кількох внуків.

В АМЕРИЦІ

● **У стейті Ню Йорк** число затруднених було 6,070,000 осіб і 100,000 більше як в тому самому часі минулого року. Число затруднених в цьому стейті становить майже одну десяту числа осіб, що працюють в цілій країні.

● **Айзенгавер** прочитав передову статтю в „Ню Йорк Геральд Трібюн" із закликом до нього ще раз кандидувати на президента, але секретар Білого Дому відмовився сказати, яке враження зробила ця передовиця на Президента.

● **Вільям Гонікат** продукував у себе вдома горілку і розвозив її своїм літаком. Коли він внаслідок дефекту літака приземлився коло Блуфілду в Вест Вірджінії, поліція викрила його „домашній промисл", і незабаром він відповідатиме за нього перед судом.

● **Корпорація** Міжнародне Машинове Підприємство заробила в 1955 році 55,872,633 доляри і виплатила дивіденду по 13.63 доляра від уділу. В 1954 році вона заробила тільки 46,536,625 долярів і платила дивіденду по 11.35 доляра від уділу.

● **На летовище під Парижем** приземлився капітан Вільям Джудд, перелетівши Атлантик за 24 години і 20 хвилин тим самим шляхом, що ним пролетів за 33 години 29 років тому полк. Ліндберґ. Джудд хотів перелетіти без зупинки до Каїро, але йому перешкодила погана погода.

● **Демократичний сенатор** зі стейту Міссурі Джеймс О. Іствленд заявив, що і білі і кольорові батьки не бажають спільних шкіл для своїх дітей, і тому його стейт всіми леґальними засобами опиратиметься рішенню Найвищого Суду про обов'язкові спільні школи.

● **В суботу 4 лютого** відбудуться 56-ті роковини з дня народження демократичного кандидата на президента Адлея Стівенсона. З цього приводу в навечер'я роковин Стівенсон виголосить через радіо промову, а в баґатьох місцевостях відбуватимуться сходини демократів.

● **Нюйоркська поліція** повідомляє, що з фабрики на Стетен Айленді злодії вкрали 90 штаб металу талію, який є подібний до алюмінію і в воді виділяє отруту, небезпечну для людського життя. Ніхто не сміє дотикатися до того металу.

● **Президент Айзенгавер** найменував бувшого сенатора й теперішнього амбасадора на Філіппінах Гомера Ферґусона членом Військового Апеляційного Суду. Ця номінація важна на 15 років. Гомер Ферґусон діставатиме річно 25,000 долярів платні.

● **Чотири совєтські вчені** приглядалися, як д-р Йонас Солк щепив вакциною свого винаходу 200 дітей в школі в Питсбурґу, Па. Совєтські науковці хвалили цю вакцину і заявили, що в СССР будуть послугуватися тією самою технікою.

КОЛ. ПРЕЗИДЕНТ ТРУМАН У НЮ ЙОРКУ

Колишній президент Геррі Труман прибув до Ню Йорку, щоб взяти участь в бенкеті Джефферсона-Джексона, на якому будуть накреслені напрямні кампанії демократів у виборах 1956 року. На фото: кол. президент Г. Труман, секретар нюйоркського стейту Кармін де Сапіо і пані Труман.

Труман висловлює признання Айзенгаверові за відповідь Булґанінові

Ню Йок, Н. Й. — Бувший президент Геррі С. Труман прибув з дружиною до Ню Йорку, де має виголосити промову на прийнятті Демократичної партії. В бюрі керівника стації він відбув пресову конференцію, на якій сказав: „На мою думку, немає такої людини, яка б була доволі здорова на те, щоб кандидувати на президента ЗДА". Журналісти твердили, що, згідно з поширюваними вістками, Труман мав би бути демократичним кандидатом на президента, якщо б не можна було на Номінаційній Демократичній Конвенції погодитися на якогось іншого кандидата. Труман заперечив цю можливість, але пізніше, на настирливі запити журналістів сказав: „Ми перейдемо цей міст, коли до цього прийде". В інших справах бувший президент склав такі заяви: 1. Відповідь Айзенгавера Булґанінові — це найкраще рішення Президента в закордонних справах, від коли він урядує в Білому Домі. 2. Демократична Партія об'єднана, як ніколи давніше. 3. Не треба висилати зброї із ЗДА до Ізраїлю, бо арабсько-жидівське непорозуміння треба розв'язати мирним способом. 4. Труман заявив, що не підтримує нікого з теперішніх демократичних кандидатів на президента.

Торговельна Палата ЗДА пропонує зменшити податки на три більйони

Вашинґтон. — Торговельна Палата ЗДА пропонує в найближчому фінансовому році зменшити федеральні податки на три більйони долярів. Податки від прибутків приватних осіб мали б бути зменшені на 1,700,000,000 долярів; податки від прибутків корпорацій — на 800,000,000 долярів, а податки від надмірних прибутків — на 500,000,000 долярів. Президент Айзенгавер припускає в своєму бюджетовому зверненні, що надвишка в державних прибутках виноситиме тільки 400,000,000 долярів, і тому не можна зменшувати податків, бо треба почати зменшувати федеральну заборгованість, яка доходить до 280,000,000,000 долярів. Торговельна Палата ЗДА передбачає, що бюджетова надвишка становитиме коло трьох більйонів долярів, і тому можна зменшити податки на таку саму суму. Торговельна Палата звертає увагу на те, що в цьогорічному бюджеті Президент передбачав надвишку в сумі 200,000,000 долярів, а в дійсності вона становитиме коло одного більйона долярів. Подібно мало б бути і з бюджетом на 1957 рік, який починається 1 липня цього року.

Президент підтримує збільшення податків від газоліни

Вашинґтон. — Президент Айзенгавер погодився на пропозицію демократів, щоб нові шляхи будувати при допомозі збільшення податків від газоліни і інших продуктів, потрібних до їзди автами. Президент закинув свій давніший плян, щоб нові автостради будувати при допомозі бондів, які були б видані на цю ціль. Згідно з новим законопроєктом податок від ґазоліни мав би бути збільшений з теперішніх двох центів до трьох центів від одного ґалона. Мали б бути збільшені податки від опон, тягарових авт і автобусів. З тих податків мав би бути прибуток в сумі одного більйона долярів річно, і він ішов би на розбудову шляхів. Законопроєкт в цій справі вніс до Конґресу минулого тижня демократичний конґресмен Джордж Г. Феллен.

Каліфорнійський фізик відкрив бракуючу ланку в світобудові

Ню Йорк, Н. Й. — На зборах Американського Фізичного Товариства в готелі „Ню Йоркер" професор Каліфорнійського університету Овен Чемберлейн повідомив, що йому вдалося відкрити бракуючу ланку в світобудові — так званий „антипротон", який є електричною неґативною протилежністю до позитивного протону. Ці обидва протони творять ядра всіх атомів. Цього антипротону довгий час шукали науковці як „бракуючої ланки" в будові всесвіту. Досі науковці припускали, що всі частки атома складаються з трьох форм: електрично позитивної, електрично неґативної та електрично невтральної. Після відкриття професора Чемберлейна науковці твердять, що вся матерія всесвіту, тобто всі атоми, складаються тільки з двох частин: позитивних протонів і невтральних невтронів або неґативних протонів і обидві ті частини атомів втримують симетрію у всесвіті.

● **В імені президента Айзенгавера** генерал полковник Блекстієр положив вінець на могилі Ф. Д. Рузвелта в Гайд Парку, Н. Й. Також положив вінок і п'ятирічний хлопчик, хворий на поліо, Томас Вудворд із Балтімору. Біля могили присутня була і пані Ф. Д. Рузвелт.

● **В Ню Йорку** 100,000 добровільців, учасників „Походу даймів", відвідали 2,250,000 родин, збираючи пожертви на боротьбу проти поліо.

НОВИМ МІНІСТРОМ ВНУТРІШНІХ СПРАВ СССР СТАВ ДУДОРОВ — КРУҐЛОВА МАБУТЬ ЗЛІКВІДОВАНО

Лондон. — За повідомленням московського радіо, президія Верховної Ради СССР призначила на місце С. Н. Круґлова, якого звільнено з його обов'язків, міністром внутрішніх справ Н. П. Дудорова, дотеперішнього заступника посадника Москви і співробітника Хрущова. Ген. Серґей Н. Круґлов був міністром внутрішніх справ з 10 липня 1953 року, незабаром після того, як зліквідовано шефа совєтського МВД Лаврентія Берію. За часів Берії міністер внутрішніх справ очолював теж совєтську таємну поліцію, чи пак службу безпеки. Ця поліція була також підчинена початково Круґлову. Згодом — в квітні 1954 року — йому це становище відібрано і віддано командування над совєтською поліцією ставленникові Хрущова ген. Іванові В. Сєрову, тра внутр. справ. Усунений Круґлов був колись близьким співробітником Берії і його усунення коментують, як дальшу ліквідацію прихильників Берії і противників Хрущова. Що сталося з Круґловим — невідомо. Коротка згадка, що його „звільнено з його обов'язків" каже здогадуватися, що йому не доручено жадного нового становища, значить, що він вже тепер або незабаром буде зліквідований так же само, як і Берія. В політичних колах підкреслюють ще й те, що Дудоров це вже другий з міської управи Москви, який займає високе становище в СССР. Перед кількома днями прем'єром РСФСР призначено — на місце Пузанова — посадника Москви Яснова. Круґлов був колись адміністратором таборів примусової праці в СССР і під час війни в 1941 році був призначений заступником комісара внутрішніх справ. Під час конференцій в Тегерані, Ялті і Потсдамі Круґлов очолював совєтську службу безпеки, делеґовану совєтським урядом для „охорони" цих конференцій, зокрема Сталіна, який брав у них участь.

Москва все ще затаює відповідь Айзенгавера на пропозицію Булґаніна

Москва. — У вівторок 31 січня, коли минуло вже більше, як 72 години від оприлюднення західньою пресою тексту відмовної відповіді президента Айзенгавера на „мирову" пропозицію Булґаніна підписати між ЗДА й СССР „пакт приязни" на 20 років, — совєтська преса й радіо не сказали про це ані слова. Обдурювані совєтські громадяни все ще переконані, що Америка не дала ще ніякої відповіді. Московська преса друкує тільки повідомлення своїх закордонних кореспондентів про те, як скрізь „народи" захоплені пропозицією Булґаніна, з повним промовчанням факту, що цілий Захід одностайно одобрив становище президента Айзенгавера, що потрактував листа Булґаніна, як пропаґандивний трюк, який фразами закривав дійсні інтенції совєтської політики. В кореспонденції представника „Правди" з Лондону про „невдоволення" листом Булґаніна „серед прихильників холодної війни", згадується, що лист Булґаніна не мав на цілі роз'єднати Англії з Америкою, — що власне — за одностайним ствердженням англо-американської преси — було його головною ціллю. Західні дипломати в Москві вважають, що совєтський уряд дозволить своїй пресі й радіо повідомити про відмовну відповідь президента Айзенгавера аж після того, як він вирішить, яку тактику застосувати супроти тієї відмови.

Ґю Молле став прем'єром Франції

Париж. — Великою більшістю 420 голосів проти 71 при 83, що стримались від голосування, генеральний секретар соціялістичної партії Франції, Ґю Молле дістав від французького парляменту у вівторок 31-го січня ц. р. вотум довір'я, як новий, 23-ий з черги після останньої війни, прем'єр Французької Республіки. Формально голосування відбулось після виголошення Ґю Молле довгої програмової промови. Найбільше місця у своїй промові Молле присвятив справі Альжиру, заповівши, що уряд буде старатися завести спокій в цій країні на підставі нового правно-політичного відношення між Альжиром і Францією. Поміркований характер програми Молле з'єднав йому голоси однаково від комуністів, як від більшости народних республіканців та радикал-соціялістів групи Фора. Проти уряду голосували тільки нео-фашистські пужадисти, як теж 20 послів з-посеред 95ох „незалежних". Решта центро-правої партії „незалежних" стрималась від голосування. Проте уряд Молле, хоч і осягнув на вступі свого урядування численнішу більшість, ані ж її сам сподівався, залежний від голосування парляменту від випадку до випадку, в кожній окремій справі, бо не має за собою тривкої парляментарної більшости. Він складається тільки з партій т. зв. Республіканського фронту, — який нараховує лише 180 голосів в парляменті, а для осягнення більшости треба найменше 300 голосів. Народні республіканці й інші центрові партії заявили, що підтримуватимуть Молле так довго, поки він не буде контактуватись з комуністами. — Комуністи ж уважають, що розвиток подій у Франції веде до „народного фронту" з комуністичною участю і тому підтримують Молле.

Америка підтримує пропозиції Англії щодо Кипру

Лондон. — Американський уряд, який завжди бажав собі якнайшвидшого порозуміння між Грецією і Англією в справі Кипру, підтримує останні пропозиції Англії, що їх маршал Гардінґ предложив архиєпископові Макарієві на Кипрі, — твердить англійська преса. Єдине застереження американських чинників торкається стилізації тих пропозицій у пункті права на самовизначення Кипру. Замість говорити про це у виразній і позитивній формі, англійський текст пропозиції вживає подвійного заперечення: „нема підстави думати, що принцип самовизначення не може бути застосований до Кипру". Англійські чинники пояснюють, що вжито такої форми, щоб заперечити заяву англійського міністра в палаті громад 1954 р., що Кипр „ніколи" не може сподіватися повної незалежности. Зрештою, Англія признає Кипрові в принципі право вирішити свою долю в майбутньому, зазначуючи, що політичні й військові причини внеможливлюють зробити це вже негайно. Зате Англія пропонує знову створити автономний уряд Кипру, який ступнево перейняв би від англійців всі справи, з вийнятком закордонної політики, війська і внутрішньої безпеки на Кипрі. Архиєпископ Макарій ще не дав відповіді.

АЙЗЕНГАВЕР І ІДЕН ПРОДОВЖУВАЛИ НАРАДИ В СПРАВАХ АЗІЇ

ОБГОВОРЮВАНО МОЖЛИВІСТЬ ВИСЛАННЯ ВІЙСЬКА НАД КОРДОН ІЗРАЇЛЮ І ЄГИПТУ. — АНГЛІЯ В ОБОРОНІ ЕКСПОРТУ ДО КОМУНІСТИЧНОГО КИТАЮ

Вашинґтон. — У вівторок цілий день продовжувались наради керівних державних діячів ЗДА й Англії у Вашинґтоні. Президент Айзенгавер приймав знову другим сніданком прем'єра Ідена та інших найважніших членів конференції, після чого взяв участь у дальших нарадах. Незалежно від спільного засідання з президентом Айзенгавером і прем'єром Іденом, окремо нараджувались державний секретар Доллес і англійський міністер закордонних справ Ллойд. Частинно взяв участь в конференції Гарольд Стассен, спеціяльний асистент Президента для справ роззброєння. Конференція займалась питанням, яке становище мають зайняти обидві великодержави, коли мабуть з початком березня ц. р. відновить свої наради Підкомісія ОН для справ роззброєння. У зв'язку з нарадами над ситуацією на Середньому і Далекому Сході з окремою увагою щодо конференції держав Південно-Азійського Пакту (СЕАТО), яка має розпочатись 6 березня в Карачі з особистою участю державного секретаря Доллеса, у нарадах в Білому Домі взяли участь також сер Юберт Ґрейвс, далекосхідній спеціяліст англійської амбасади в Вашинґтоні, та Волтер Робертсон, американський заступник державного секретаря для далекосхідніх справ. Евелін Шекберф, високий урядовець в англійському міністерстві закордонних справ у близько - східньому відділі, та Джордж Аллен, що цими самими справами займається в державному департаменті ЗДА, мали окрему нараду, щоб прийти з спільними конкретними пропозиціями на повне засідання конференції. Вона мала закінчитись в середу І лютого ц. р. проголошенням спільного комунікату. Наприкінці засідання конференції у вівторок запрошено до Білого Дому також голову сенатської комісії для закордонних справ, демократичного сенатора Джорджа та лідера республіканської меншости в Сенаті, сен. Новленда. За часописними інформаціями, американські й англійські державні діячі відкинули ідею вислати війська у прикордонну ізраїльсько-арабську смугу для береження тамошнього спокою. Учасники конференції прийшли до переконання, що ані Ізраїль ані арабські держави не бажали б собі приявности англо - американських військ на Близькому Сході, а совєтська пропаґанда розтрубіла би це, як новий прояв англо-американського встрявання в азійсько - африканські справи. Наради йшли над злагідненням заборони вивозу до Комуністичного Китаю стратегічних матеріялів. Англія підтримувала такий внесок, мотивуючи його головно економічними потребами Маляїв та Цейлону, яких господарка залежить від вивозу ґуми. ЗДА почали бойкотувати Цейлон, як торговельного партнера, відколи Цейлон почав продавати ґуму китайським комуністам, але англійці вважають, що це несправедливість супроти Цейлону, який знаходиться в примусовій ситуації. Справа допущення комуністичного Китаю до ОН буцім-то не була дебатована, чи пак англійські делеґати мали дати зрозуміти керівникам ЗДА, що Англія надалі підтримуватиме становище ЗДА, щоб в цій річній осінній сесії ОН цієї справи знову не дебатовано. Справа конечности замирення між Ізраїлем і арабським світом та совєтської пенетрації в Близькому і Середньому Сході знову займала головне місце на цій історичній конференції.

Кубічек перейняв уряд президента Бразилії

Ріо де Жанейро. — Дня 31 січня відбулася урочиста інавґурація нового президента Бразилії — колишнього лікаря-хірурга д-ра Хусцеліно Кубічека. Після заприсяження Кубічека, в Палаті депутатів відбулося урочисте передання урядування новому президентові дотеперішнім діючим президентом Бразилії Нереу Рамосом, який став у новому уряді тільки міністром справедливости. Водночас із цим заприсяжено нового віце-президента 37-літнього Хоао Белчуара Ґулярта. В урочистості інавґурації Кубічека взяли участь представники 57 держав, між іншими віце-президент ЗДА Ричард Ніксон і колишній президент Франції Вінсент Оріоль. В Бразилії далі обов'язує стан облоги, введений Рамосом і бразилійським парляментом 25 листопада мин. року. Сподіваються, що Кубічек проголосить незабаром відкликання декрету про стан облоги і тоді життя в Бразилії ввійде на нормальні рейки. Бразилійська громадська думка ставиться до Кубічека, зокрема до складеного ним уряду, дуже критично.

В СВІТІ

● **У Багдаді,** столиці Іраку, закінчились двотижневі таємні наради військових представників 5-х держав Богдадського пакту: Туреччини, Іраку, Ірану, Пакістану й Англії. Виготовлено пляни мобілізації, на випадок потреби, збройних сил названих держав для оборони Середнього Сходу проти совєтської аґресії.

● **Між Західньою Німеччиною** і Чехословаччиною підписано новий торговельний договір, який передбачає обмін товарами між цими державами на 1956 рік разом на суму $74 мільйони. Обмінними товарами будуть брунатне вугілля, металюргійні вироби й машини. ЧСР хоче нав'язати з Західньою Німеччиною дипломатичні взаємини, але ця остання відмовляється з принципових причин: вона не бажає втримувати дипломатичні взаємини з країнами, які визнали комуністичну Східню Німеччину. Німці зробили єдиний вийняток з цього принципу — для СССР.

● **В ізраїльському парляменті** нарікали на нові „напади арабів", доконані в прикордонному обширі всупереч згоді обох сторін на примирливі пропозиції генерального секретаря ОН Гаммершилда.

● **Джавагарлал Неру,** індійський прем'єр, у своїй промові з нагоди 8-річчя вбивства Магатми Ганді, докоряв індійцям, що вони збочили з шляху, наміченого Ганді, який проповідував стримуватись від усякого насильства. Він обвинувачував „деякі політичні партії" і „деяких відповідальних політиків" у розпалюванні недавніх кривавих заворушень.

● **До Туреччини** прибув фінансовий дорадник през. Айзенгавера, Кларенс Рандалл. Турки зв'язують з цими відвідинами свої надії дістати від ЗДА $300 мільйонів позички. Туреччина перебуває у фінансовій скруті, спричиненій великими видатками на армію і неврожаєм в двох останніх роках. Американський амбасадор Воррен настоював, щоб Туреччина впорядкувала спершу власну економіку. Кажуть, що К. Рандалл приїхав до Туреччини внаслідок заходів адвоката Туреччини в ЗДА, кол. нюйоркського губернатора Томаса Дюї.

● **Норвеґія** захопила 5 совєтських великих рибальських кораблів, які ловили рибу в 4-милевій прибережній смузі норвезьких територіяльних вод. Совєтська рибальська фльотилія нараховувала 75 барж. Два норвезькі торпедні човни віддали стріли для перестороги.

СВОБОДА SVOBODA
український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА:		SUBSCRIPTION RATES.	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	5.25	Six months	5.25
На три місяці	2.75	Three months	2.75
В Джерзі Сіті і закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$12.00	One year	$12.00
На пів року	6.50	Six Months	6.50
На три місяці	3.50	Three months	3.50

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

МЕНШІ МІСТА — БІЛЬШЕ СВІТЛА

Величезний відсоток українських поселенців в Америці скупчений у таких великих метрополіях, як Ню Йорк, Шікаго, Дітройт, Филаделфія, Питсбург та інші. Наших людей тягне до великих міст. Причиною цього є частинно заробітні та інші можливості, а частинно — реакція на те, що величезна частина наших імігрантів походить із сіл та малих містечок, отже змінює свій спосіб життя основно і радикально. Загальну „втечу" наших людей з провінції до великих міст можна було наявно спостерегти під час недавнього масового переселення з Европи. Відомо, що ЗУАДКомітетові пощастило дослівно „здобути" для такого переселення деякі стейти, зокрема фармерський Меріленд, чому треба завдячувати у великій мірі й загальний успіх переселення. Люди були щасливі, що дістались до Америки, хай і на мерілендську фарму. Але буквально впродовж місяців почався новий „переселенчий рух", цим разом з мерілендських та інших фарм і містечок до великих метрополій.

Минуло кілька років, і тепер можна спостерігати нові, протилежні тенденції, ще дуже слабі й повільні, але вже помітні. Спочатку наших людей манили і приваблювали мільйони світел великих міст. Сьогодні вони поступово приходять до переконання, що ці світла занадто однобічні і, хоч світять дуже ясно, проте, дають відносно мало тепла, дають багато світла для нашого ока, але мало світла і тепла для наших глибших потреб, для нашого майбутнього.

Поперше, виявляється, що у великих містах ми таки справді розгублюємось. Що значить навіть кількадесят тисяч українських родин у такому багатомільйоновому місті, як Ню Йорк? У меншому і малому місті ця українська маса мала б голос, який було б чути. Цей голос міг би, якщо не рішати, то заважувати на виборі міських органів та на виборах не тільки до стейтових леґіслятур із заселених українцями округів, але й до Конґресу.

Та ця справа, хоч і важлива, але далеко не найважливіша. У великих містах ми бо губимось не тільки під час виборів, але й в житті. Мільйонові метрополії поглинають нас і наших дітей з тілом і душею. Це не є тільки „партійництво" чи інші „підручні" причини того, що саме у великих містах під час імпрез залі світять пусткою. Скільки то разів треба було кликати на допомогу саме „провінцію", щоб для американського ока влаштувати відповідну українську імпрезу чи маніфестацію в залі чи на вулиці великого міста!

Це — ті загальні, моменти, що дають перевагу „провінції" над метрополіями. Але не бракує моментів і особистих та родинних. Звичайно, можливості праці і заробітків є дуже важливим арґументом, але тепер і він починає поступово зменшуватись, бо великі індустрії розбудовуються саме на „периферіях". Певно, у великих містах більший вибір праці, але в такому виборі теж не далеко можна зайти. А далі: в малому місті скоріше можна влаштуватись у власному середовищі, скоріше можна придбати власний дім, легше можна вибрати собі околицю, сусідів і товариство, легше можна оминути небезпеки вулиці для дітвори й молоді, не треба день і ніч вдихати в легені порохи, дими і випари великого міста, є більше часу на відпочинок і глибшу культурну розвагу, бо в дорозі до бібліотеки чи клюбу, на доповідь чи лекцію не „перехоплюють" вас світла та крикливі реклями сенсаційних фільмів чи наріжних барів. До того ж комунікаційні можливості в ЗДА такі необмежені, що навіть з „провінції", віддаленої на десятки миль, можна в кожній хвилині впродовж обмеженого часу дістатись до великої метрополії, як хто за нею затужить.

Очевидно, що не можна відмовляти позитивних сторінок також і великим містам, і ця проблема — де ліпше жити, у великих чи малих містах — є щонайменше дискусійна. Все бо має свої світла і тіні, мають їх великі й малі міста, але нам здається, що в менших містах все ж таки більше світла для великої частини наших поселенців. Очевидно, що це ще далеко не значить, що нам усім треба покидати великі міста і втікати на „провінцію". Все ж таки по великих містах живе багато „розгублених" наших людей, яких з цими містами нічого не зв'язує і які могли б далеко краще влаштуватись з працею і життям у менших місцевостях, але про це не думають. Саме цим людям варто було б звернути увагу на менш яскраві, але тепліші для них і їх можливостей світла малих міст.

ЗАКОРДОННА ПОЛІТИКА Й ПУБЛІЧНА ОПІНІЯ

На одній з останніх конференцій Дж. Ф. Доллес, як відомо, говорив про свої заходи, щоб „одну-дві" найделікатніші міжнародні проблеми виключити з президентської виборчої кампанії. Ці завваги державного секретаря дали, видно, поштовх одному журналістові поставити запит, чи — на думку Доллеса — не можна було б взагалі виключити закордонної політики з виборчої кампанії. На залі, де сиділо кругло 250 американських журналістів, залунав спонтанний сміх. Доллес відповів журналістові: „Цей сміх ваших колеґ є найкращою відповіддю".

Наведений епізод кидає яскравий промінь світла на відношення зорганізованої і незорганізованої американської піблічної опінії до проблем закордонної політики ЗДА. Буває інколи, що чужинець, приїхавши на короткий час до Америки, сумнівається, чи американська публіка взагалі цікавиться міжнародними проблемами. Це буває, напр., при щорічних розграх у бейзбол, або коли надзвичайно популярна фільмова зірка виходить заміж чи розводиться, або коли станеться якийсь злочин, що схвилює ціле громадянство від океану до океану. Проте, поминаючи такі епізодичні настрої, викликані другорядними справами, що приглушують першорядні політичні події, — американська публічна опінія назагал дуже чула на міжнародні справи. Це зацікавлення органічно пов'язане з американським світоглядом, так недвозначно висловленим у Конституції і всьому законодавстві та всьому способі життя. Отож, було б річчю неможливою, щоб обидва великі демократичні президенти, Вилсон і Рузвелт, які вели свої виборчі кампанії під мировими гаслами, приступили до світових воєн, коли б американський нарід органічне не був наставлений проти імперіялізму кайзерівського типу та тоталітаризму типу гітлерівського. Тому, що міжнародний комунізм — московський і китайський — сполучає в собі й імперіялізм та фашизм, назва „комуніст" має в Америці, для кожного сірого громадянина, той осоружний посмак, що його немає, мабуть, в жадній західньо-европейській країні. Тому й корейська війна, хоч була в Америці непопулярна, не викликувала спротиву в громадянстві, а публічна опінія заманіфестувала свою рішучу симпатію до ген. МекАртура, як речника безоглядної стратеґії супроти Китаю.

Внутрішні проблеми в кожній країні стоять на першому місці, хібащо безпосередньо загрожує війна, яка всі справи відсуває на задній плян. Проблеми праці й винагороди, продукції і збуту, цін товарів першої потреби, шляхів і освіти, санітарних відносин і нових технічних винаходів, врешті таке суспільно-політичне явище, як расова сеґреґація чи злочинність серед молоді, — всі ці і їм подібні проблеми мусять в першу чергу полонити увагу широких американських мас. Однак тоді, коли ведеться боротьба за опанування верхівки в державному апараті на наступних 4 роки — очевидно, неможливо відділити від виборчої кампанії і партійної полеміки міжнародні проблеми і питання успіху чи невдачі державної закордонної політики.

Кілька днів тому в американській пресі появився заклик пані Елінор Рузвелт з уповноваженням кол. президента Трумана і віце-президента об'єднаних юнійних централь Волтера Рутера про підтримку заходів Ізраїлю, щоб дістати від ЗДА нові транспорти зброї. Нема ніякого сумніву, що — поминаючи речеві арґументи, які можуть бути дискусійні — ціллю того заклику є здобути для демократичної партії відповідний відсоток виборців у східніх стейтах ЗДА і допомогти виборчій касі. Це — один із прикладів пов'язання внутрішньопартійної розгри з міжпартійними проблемами. Цей приклад указує також на трудність, з якою напевне зустрічаються заходи державного департаменту виключити з виборчої кампанії власне таку делікатну й дразливу справу, як ізраїльсько-арабський конфлікт, щоб ані Тель-Авів, ані Каїро не потребували наставляти вуха на те, що в Америці говорить про їх спір той чи інший американський політик, і щоб не виводити з його висловів прогнози, якою буде американська закордонна політика на випадок перемоги одної чи другої партії.

Вибори в Америці дають добру нагоду для критики закордонної політики і вказування на її слабі сторінки. У цьому році полеміка на тлі закордонної політики піде, ймовірно по лінії радикалізації відношення до світового комунізму, з осуджуванням всяких проявів угодівства. Але, очевидно, поруч із такими добрими полемічними голосами, завжди бувають також голоси, в яких бажання „дати перцю" противникові переважає над справедливістю і об'єктивністю. Коли, наприклад, у минулих президентських виборах восени 1952 року критика збоку республіканців під адресою закордонної політики за демократичного режиму у практичних наслідках довела до підписання в Кореї кепського перемир'я, то — хоч широкі американські кола втішилися миром — світовий мир і світова справедливість на цьому не виграли. У згаданій декларації пані Рузвелт заслуговують на увагу гострі звороти щодо комуністичних інтриґ на Середньому Сході й небезпеки від комуністичної зброї, висиланої на Близький Схід для цілей не миру, а нової воєнної аґресії. І в цьому пункті автори того заклику напевно рахувалися з широкою американською публічною опінією, ворожою комунізмові.

Ця ворожість комунізмові виявилася також в реакції американської публічної опінії на відкинення президентом Айзенгавером „мирової оферти" Булґаніна. Не можна було почути буквально ні одного голосу, який не похвалив би такого становища Президента. І це для нас, американських ураїнців та українців в усьому світі, велика потіха, що свобода народів та відраза до диктаторів — це в Америці не пустий звук.

УВАГА ЕВРОПИ ЗВЕРНЕНА НА ФІНЛЯНДІЮ

Невеличка Фінляндія займає тепер увагу Европи, а зокрема північноевропейських країн. Ця країна, найдалі висунений на північ бастіон вільного світу, стоїть перед двома важливими подіями.

Перша подія — це те, що фінляндська делеґація, створена із 16 членів парляменту, засяде за столом т. зв. Північної Ради. Місце в цій Раді, яке займе Фінляндія, скомплектує її в цілості. Північна Рада від самого початку свого існування може похвалитися значними успіхами в ділянці співпраці північноевропейських народів. Причиною дотеперішньої відсутности Фінляндії в Раді були протести Совєтів. Щойно під час останніх відвідин президента Паасіківі в Москві погодився Кремль не тільки віддати Фінляндії частину її території (Порккала), але й дав свою згоду на участь Фінляндії в згаданій Раді. Цей факт поставив фінляндських комуністів в скрутну ситуацію. До тепер називали вони Північну Раду філією Атлантійського пакту та інструментом американських паліїв війни, а тепер дістали й вони запрошення вислати своїх послів до Ради. Крім парляментаристів, беруть участь в Раді також представники уряду. Вона дає урядам держав поради, які знаходять часто респект у найвизначніших політиків.

Другою важливою подією буде вибір президента держави. Час урядування 85-літнього Паасаківі, закінчується в березні ц. р. На підставі конституції, вибір президента відбувається через 300 електорів, вибраних уже в половині січня ц. р. В цих виборах брало участь шість партій, з яких найбільше число електорів (89) дала Селянська партія теперішнього прем'єр-міністра Кекконена, та соціял-демократів (74) під проводом Фаґерґольма. Ці два мужі є найповажнішими кандидатами на пост президента держави. Кандидати інших партій не входять в рахубу за винятком Паасаківі, під умовою, що 85-літній президент погодиться на поновну кандидатуру, що є мало правдоподібним.

Фінляндська конституція дає президентові значно більші права, як німецька чи французька. Президент Фінляндії має, наприклад, право розв'язати парлямент і розписати нові вибори. Він не тільки виконує функцію репрезентанта країни, але й на ділі провадить її політику. Значення його уряду впливає на те, що всі політичні партії вже заздалегідь встановлюють своїх кандидатів і роблять підготування до виборів. Бій за вибір президента є на ділі двобоєм між Селянською та Соціял-Демократичною партіями. Як уже згадано, кандидатом першої партії є Кекконен, а другої — Фаґерґольм. Обидва вони є відомими та випробуваними політиками, хоч особистими прикметами та політичними вальорами значно між собою різняться. Кекконен походить з заможної міщанської родини, Фаґерґольм виріс у робітничій родині і почав свою кар'єру, як фриз'єрський помічник. В ділянці закордонної політики Кекконен підкреслює конечність доброго співжиття з Совєтами, Фаґерґольм, натомість, виявляє недвозначно свої симпатії до Заходу і є за тісною співпрацею з Північною Радою.

Крім цих двох кандидатів, кандидати комуністів, чи „народних демократів", не мають ніяких виглядів на вибір. Це саме відноситься й до представника шведської меншини чи невеличкої партії лібералів. Дещо кращі вигляди має кандидат Консервативної партії Туоміоя, який є тепер фінляндським послом в Лондоні і тішиться загальною пошаною. Не виключено (де двоє б'ються, там третій користає), що президентом може стати Туоміоя.

Вкінці ще треба згадати про теперішнього президента Паасіківі. У Фінляндії всі без різниці в партійній приналежності згідні в тому, що він у найважчих моментах державного життя зробив для Батьківщини безмірні послуги. Назагал історія Фінляндії за останніх 40 років — це історія її президентів. Такі імена, як Стальберґ, який врятував демократичний лад від фашизму (т. зв. рух Ляппо), Свінгуфвуд, який домагався співпраці з Заходом, зокрема з Німеччиною проти Москви, чи маршал Маннерґайм, який виманеврував щасливо свою батьківщину з другої світової війни, і нарешті Паасіківі — всі вони творили історію цього невеличкого, але подивугідного народу. Тож немає нічого дивного, що до вибору президента Фінляндії прив'язує Европа таку велику вагу.

Нестор

НА ТЕМИ ДНЯ

Польський сантимент до Львова — і примітиви

Час до часу у більших осередках скупчення поляків в ЗДА (а загалом є їх в цій країні коло 5 мільйонів з своїми федеральними й стейтовими конґресменами, посадниками міст і різними високими урядовцями) відбуваються вечори, присвячені „польському Львову". Здебільша — це вечори живого слова й пісні з тематикою Львова. Коли українців колять в очі повідомлення в польських часописах про такі вечори, то це неслушно. Неможлива річ „заборонити" полякам тепло згадувати Львів, мати до нього сантимент і під кутом того сантименту стосувати в літературі й мистецтві тематику Львова.

Інша справа, коли той локальний „львівський патріотизм" і сантимент до Львова переплутується з актуальною політичною програмою — боротьби надалі за „польський Львів" задля включення його в кордони майбутньої Польщі, яка ведеться під акомпаніямент україножерних фраз. На жаль, так воно здебільша у поляків буває. Треба дуже великої індивідуальної культури й політичного розуму, щоб відділити свій сантимент, пов'язаний з місцем замешкання своїх предків і власного народження та власних споминів, від анахронічних і для добра власного народу шкідливих „снів про потуґу". Французький письменник Ґустав Фльобер поселився у північній Африці, студіював старовину нащадків Картаґени і написав роман „Салямбо", славлений тубільцями, як їхній епос. Але коли французи дивляться на той же край, як на свою колонію — то це вже зовсім інша справа. Коли культурно-освітня секція польського клюбу в Боффало уладила вечір під гаслом „З усмішкою во Львові", то це в порядку. Але, коли з цього приводу „Дзєннік Для Вшистків" у Боффало вщкваґрив цілу статтю (в числі з 24 січня ц. р.), яка може дістати нагороду на конкурсі політичного примітивізму, повної затрати почуття реалізму й тих змін, що прийшли на Сході Европи в немалій мірі власне наслідком трагічних помилок польської політики за часів історичної і післяверсальської Польщі, з підходом до України, як до колонізованих „кресів", то це не є в порядку. А коли ще й до того редакція того часопису (бо стаття непідписана) жонґлює прізвищами Андрея Шептицького й Володимира Целевича з дочепленням їм цілком недоречних, поляками створених леґенд, які доказують тільки повне незнання світогляду і психіки нашого великого Владики і колишнього діяча УНДО — то це вже замало було б назвати тільки примітивізмом. Очевидно, що полемізувати з такими голосами по суті — не лицює.

БОЛЬШЕВИЗМ У „НАРОДНИХ ДЕМОКРАТІЯХ"

Лондон. — 16 січня в польському Інституті для Східніх дослідів відбувся реферат відомого польського публіциста Ришарда Враґи на тему „Доктринальні передумови революції в ‚народних демократіях'". Доповідач на вступі зазначив, що не можна зрозуміти подій у так званих сателітних країнах, не знаючи большевицької теорії. Ця теорія складається із ідей Маркса і Енґельса в їх романтичній формі „Комуністичного Маніфесту" р. 1847, із додатків, які створив Ленін на початку 20-го віку, в в своїх брошурах „Що робити„ „Крок вперед, два кроки назад" та „Дві тактики соціялдемократії". В 1916 році Ленін видав книжку — „Імперіялізм, як останній етап капіталізму", яка дає теоретичні підвалини для „світової революції", засновуючись на визвольних рухах народів у колоніяльних країнах.

Р. Враґа ствердив, що большевицький „марксизм" відійшов від теорії Маркса про пролетарську революцію в країнах високорозвиненого капіталізму. Замість визнавати господарську основу (капіталізм на високому ступні) за передумову соціялістичної перебудови, Ленін звернув увагу на політичну й психологічну підготову людей до революції. Він хотів робити революцію при допомозі дисциплінованої, централізованої партії.

Большевицька партія виступила іменем пролетаріяту і, захопивши владу в Росії, заявила, що створила „диктатуру пролетаріяту". На ділі, — каже п. Враґа, — це була від самого початку диктатура бальшевицької партії над пролетаріятом.

Москва почала ширити свою владу і на народи бувшої царської імперії, які після 1917 р. відділилися від Росії. Через фальшиву „федерацію" Москва перейшла до тотального панування над народами, включеними до СССР.

Враґа подав цілу низку фактів, які показують, що „народні демократії" залежать від Москви в кожному своєму рішенні. Хоч большевицька теорія намагається представити справу так, мовляв, у сателітних країнах „диктатура пролетаріяту" прийшла наслідком внутрішнього розвитку, але не замовчується основна річ: „допомога" совєтських армій для „народних демократій" від кінця другої світової війни.

Враґа вважає, що дальший розвиток подій в „народних демократіях" веде до чимраз більшого підпорядкування політики і господарства сателітних країн Москві. З уваги на це Враґа дійшов до переконання, що вивчати проблеми Польщі, Болґарії та інших „народних демократій" неможливо відокремлено від проблем цілого совєтського бльоку. Напр., дехто вважав, що комуністична Польща дістала право на свій „шлях до соціялізму", бо в варшавському журналі „Дроґі" (листопад 1955 р.) була про це стаття. Але стаття на цю тему була вміщена в московському „Комуністі" (жовтень 1955), і Варшава тільки переписала слова Москви.

Р. Враґа, згадуючи про два десятиліття польської державности, зазначив, що той час був змарнований Польщею. Бувши в сусідстві з совєтською імперією, поляки не вивчали справ СССР. Навіть не було бажання в польському суспільстві пізнати національні проблеми СССР. Не було ніякої „програми визволення" народів СССР, — і „це наш гріх, — сказав п. Враґа, — за який покутуємо". Ті польські науковці, що хотіли досліджувати проблеми большевизму і СССР, не знаходили для того матеріяльних засобів у Польщі.

В дискусії після доповіді виявилося, що ще й досі, на еміґрації, серед поляків є нехіть до студій „совєтознавства". Але без знання політики ворога не можна з ним успішно боротися.

П. А.

ТИХ ЖАЛЬ МЕНІ...

Тих жаль мені,
що у житті своєму
Не знали гордих
і геройських мрій!
Яким ні раз
не пролетів близь дому —
Шалений грім,
завзятий, лютий бій!

Тих жаль мені,
що дух їх покорився
І вгнувся рад
в ярма важкий закон...
Їм у життю,
ніколи не приснився
Барвистий
ясний сон,

ОСТАП ЛУЦЬКИЙ

Іван Смолій

ЗРАДА

(Оповідання)

(2)

— Ти говориш так загадково, наче підозріваєш мене в чому. Ну, що ж тримає мене, що... — він замовк. У двері хтось застукав, наче відійшов. Хтось почалапав попід вікна. І знову стукіт.

— Це вони! — зойкнула Люба.

— Хто?

— По нас ідуть.

— Ах, ти зовсім не пануєш над собою! Заспокойся.

Він відчинив двері. Війнуло холодом.

— Ви самі? — почувся голос з теміні.

— Самі. Ходіть, ходіть швидко.

Люба відітхнула з полегшею. У дверях виросла знайома постать учителя з Потока, Марка, за ним — незнайомий. Вона глянула на їх обмоклий одяг, на оболочене взуття з мандрів верхами, і зразу догадалася.

— Я думаю, буде краще, коли погасите світло, — заговорив Марко.

Примарно жовте світло розплилося в темряві від одного подуву.

— Ви догадуєтеся про все, — промовив Марко. — Ми втікаємо. Ця людина — провідник з-за кордону.

— Що сталося? — голос Юрівського бринів здержливо холодний.

— Що сталося? — Вони приневолили мене бути сексотом.

— Чим?

— Сексотом. З твого голосу, Павле, бачу, що ти навіть ще не знаєш цього слова. Спокійний ти у своєму замкненому світі, аж небезпечно спокійний. Сексот, — секретний сотрудник. Доносчик. Ми казали зґірдливо — шпіцель. У всякому разі, креатура, щось із суспільних низів, принизливе для людської гідности. Слідкувати за ближнім, вдавати приятеля, вимановати в нього всякі його таємниці, провокувати, щоб сказав щось проти влади. І все реґулярно доносити своїм зв'язковим. Мене переконували, що це — мій священний обов'язок як учителя. Мені вже визначено першу явку в район...

— Вони не можуть приневолити нікого до цього! — рішуче заперечив Юрівський.

— Ах, Павле! Вони навіть не питали моєї згоди. І якщо б я був відмовився, вони б вже мене заарештували. Це я зрозумів і мусів погодитися, щоб вирватися з їх рук... Ми зайшли до вас... Маєте можливість втечі... Бо і до тебе навідаються... А кордон закріплюється щораз більше...

— Дякуємо, Марку, — озвався Юрівський по довгій хвилині. — Але ми постановили лишитися тут.

— Твоя воля. Тільки ж шкода тебе.

— А мені хочеться сказати: шкода тебе. Пропадаєте для народу.

— Так ти думаєш? А тут не пропадемо? Вивезуть білих ведмедів полохати. А за кордоном ще великий світ. Хочеш, покажу тобі газету звідти, що провідник приніс. Багато інтересного вичитаєш.

— Знаю, знаю. Там живе еміґрація. Багато вже пішло туди... Я не суджу тебе, Марку. Ти в такій ситуації, що мусиш утікати. Але я хочу лишитися.

— Він чудний став.

Це промовила Люба. Вперше за всю розмову. Облич у теміні не видно було. Всі мовчали насторожено, якось розпучливо безрадні.

— Чого ти хочеш від мене? — пролунав голос Юрівського. — Чого завдаєш мені болю?

— І мені боляче, — озвався Марко. — Я не думав, що у вас такі думки.

— У мене одні думки, — сказав тихо Юрівський. — Я не можу уявити себе відірваним від землі, де родився, працював. Я не можу зрозуміти, чому не буде дозволено мені працювати. Більше нічого. Вчити дітей. Ради них я беру на себе навіть риск. Нам же не давали вчити дітей у рідній мові. Тепер це дозволено. Ми за десяток років наздоженемо культурні народи, в нас не буде ні одного неграмотного. Тоді ми станемо силою, станемо рівні. Ці малі школярики впевнюють мене в тому. Недавно я дав задачу на тему: Чим хотів би я бути? Який розмах у дітей. Той стане інженером, другий летуном, третій винахідником...

— А скільки стане вірними слугами нового режиму і нещадними наставниками над своїми братами? — запитав Марко.

Юрівський ворухнувся нервово, поштовхнув у темряві стілець. І в цій хвилині хтось застукав настирливо в двері. Всі затримали віддих. Але стукіт не вгавав.

— Я мушу впустити, — зашепотів Юрівський. Ідіть до спальні. Швидше. Ніхто не може бачити вас у мене.

Він випхнув у темряві Марка і провідника у спальню, засвітив поспішно світло і впустив гостей. Здригнувся на вид міліційного мундиру. Міліціонер Курбак входив безцеремонно в хату. Але за ним привітно усміхалася вчителька Валя.

— Замкнено у вас, темно, — промовив Курбак.

— Вже спать лягли чи що? — Валя розглядалася й собі по кімнаті. — А ми от неспокоїмо вас.

— Нафти нема, — сказав Юрівський. — Доводиться щадити.

— Темна наша батьківщина, — зідхнула Валя. — Навіть керосину нема для тих, хто проганяє темряву з сіл. Але будьмо доброї думки, Павле Івановичу! Скоро упорається наша влада. Заведуть потужні електростанції на ваших гірських річках, заблиснуть тисячі світел по Підгір'ю. А в учителя Юрівського яснітимуть неони, і вже не треба буде йому видивляти очей при нафтовій лямпі. Пробачте за мій піднесений тон, але при вас, Павле Івановичу, і я росту і переймаюся тим самим завзяттям і любов'ю до свого діла, що й ви. Ось щойно працювали, бачу розгорнені зшитки. На пері не просохло ще чорнило. Морочна робота. — Валя сіла за стіл. — Я вже поправила свої. І якщо ви втомлені, я радо візьму ваше місце.

— Дякую, Валя Симонівна, — заперечив Юрівський. — Я докінчу сам.

— Але вам обов'язково треба помічника, — не вгавала Валя. — Ви навантажили себе роботою понад сили. Вам добре було б, коли б і дружина була вчителькою... — вона звернула аж тепер погляд на Любу, наче щойно тепер запримітила її присутність. — А ви, Любов Павлівна, все вишиваєте і вишиваєте. А ще при такому світлі. Такі тут жінки. Пам'ятаю, малою переїхала я з батьками на південь. Вчили мене тоді дівчата вишивати. Даже вмію, но не хочеться. Це добре для дівчини, що жениха виглядає та мріє-передумує. Минулося.... Машина, Любов Павлівна, швидше робить красиві шовки, перкалі взористі. А дівчата тепер трактори та комбайни водять. Ніколи забавлятися, треба країну розбудовувати, — вона обернулася до Люби і знову усміхнулася до Юрівського.

— А Хведор оце до вас, Павле Івановичу, по ділу, — промовила вона.

— Так що рішила сільрада, що товаришка Валя має переселитися на квартиру в школу, — прорік, злегка виструнчившись, Курбак.

— Куди? — перепитав Юрівський.

— У школу.

— Як? У клясну кімнату?

— Ні, тут, де ви живете.

— Як? До нас?

Люба опустила плаття. Воно впало на долівку, від її ноги і лежало там. Юрівський нахилився, підніс його, поклав на стіл.

— Я не розумію, — промовив він. — Передусім, Валя Симоновна має квартиру, має де жити.

Л. Луців

НАЙВПЛИВОВІША ІСТОРІЯ УКРАЇНИ НЕВІДОМОГО АВТОРА*)

(РОЗМОВА)

— „Історія Русів"? Ага, то це той твір, яким нас мучили вчителі в гімназії, коли викладали історію української літератури перед виступом Івана Котляревського! Його написав Юрій Кониський, якщо собі ще вірно пригадую давню шкільну мудрість.

— Не К о н и с ь к и й, — а „псевдо - Кониський", так нас вчили сорок чи п'ятдесят років тому на лекціях історії України і на лекціях історії української літератури. Та тепер вже навіть не називають, як автора цього славного твору „псевдо-Кониського", тільки просто, як це зробив автор вступної статті, професор О. Оглоблин, признаються вчені, що й досі не вирішено, хто був автором цього твору. Колй не втримався здогад, що її автором був могилівський архиєпископ Юрій Кониський, тоді довший час вчені історіографи думали, що „Історію Русів" написав Григорій Полетика, який помер 1784 року, або його син Василь Полетика.

— Мені дивно, що наші вчені історики не вспіли й досі розв'язати цієї справи.

— Тепер її дуже важко розплутувати. 1946 року минуло сто років від часу, як відомий український діяч і приятель Т. Шевченка, Осип Бодянський, зумів підійти тодішню сувору російську цензуру за царювання царя Миколи І і видати той твір, який відомий був у численних рукописах, під дивовижним заголовком „Исторія Русовъ или Малой Россіи — сочиненіе Георгія Конискаго, Архіепископа Белорускаго".

— Чому ж „Русов" і чому „Малой Россіи" — та ж ця назва накинена нам москалями, і згаданий тобою сучасник Бодянського Т. Шевченко вживав тільки тої назви для нашої батьківщини, якої й ми тепер вживаємо, — Україна.

— Твоя правда! Та прочитай собі вступну статтю проф. Оглоблина, і тоді побачиш, звідки ота несимпатична нам назва. Та й сам автор „Історії Русів" на початку свого твору вияснює, чому послуговується такою термінологією. „Руси" і „Мала Россія" — це в розумінні автора „українці" і „Україна".

— Нехай і так! Чому ж наші вчені в половині 19-го віку не старалися вияснити, хто написав цю славну „Історію Русів"?

— Коли прочитаєш передмову і самий твір, то знатимеш — чому. В цій „історії" знайдеш такі епітети на московських царів, за які можна було важко покутувати в царських тюрмах або на засланні. „Історія Русів" — пише проф. Оглоблин, це не наукова історія України й навіть не історичний твір. Це політичний трактат, втілений в історичну форму. Немає сумніву, що основною темою цього трактату, його безпосередньою метою, була проблема українсько - російських відносин, глибока антитеза: Україна — Москва" (ст. XXIII).

— Ну і що ж з цього?

—А те, що і автор, якщо б він ще був живий в 1846 році, і його рідня не мали найменшої причини хвалитися авторством цього твору. А тепер, більш як сто років пізніше, та ще й на еміграції, важко розв'язати цю проблему, бо „Історія Русів" була написана на межі 18 і 19 віків, отже більше як 150 років тому.

— Чи треба було її тепер перевидавати, коли немає защо друкувати нових авторів, праці яких припадають курявою в валізках наших науковців.

— Щоб відповісти тобі на цей запит, прочитаю уривок з промови козацького полковника Павла Полуботка, яку він мав виголосити перед царем Петром І 1723 року:

„Поневолювати народи і володіти рабами та невільниками є справа азіятського тирана, а не християнськог го монарха, який мусить славитися і направду бути верховним батьком народів. Я знаю, що нас чекають кайдани і понурі в'язниці, де виморять нас голодом і утисками за звичаєм московським, але, поки ще живу, кажу тобі правду, о Г о с у д а р ю, що прийдеться складати тобі неодмінно звіт перед царем усіх царів, Всемогучим Богом, за погибель нашу і всього народу".

„Звідкіля походить, що ти, о Государю, ставлячи себе понад закони, мордуєш нас єдиною владою своєю і кидаєш у вічне ув'язнення, загорнувши до скарбниці власне майно наше? Ми просили і просимо іменем народу свого про милість до отчизни нашої, неправедно гнаної і без жалю плюндрованої, просимо поновити права наші і привілеї, урочистими договорами затверджені, що їх і ти, Государю, декілька разів потверджував" (ст. 308-309).

Видавці і перекладач „Історії Русів" хотіли не тільки відзначити недавнє сторіччя першого видання цього твору. Слова полковника Полуботка стосуються не тільки до давніх „государів", які ламали договори з Україною, але й до теперішніх московських сатрапів, які перед новітнім поневоленням України обіцяли нашій батьківщині волю „вплоть до отделєнія", а й тепер мають у своїй конституції пункт про виступлення з СССР.

— Розумію. То, на твою думку, „Історія Русів" ще й тепер актуальна?

— І так і ні. Ти ж чув, що це — не історія. Але вже з наведеної цитати знаєш, що наші предки, більш як 150 років тому, як тільки могли, обороняли свою самостійність, і „старшого" брата зовсім не вважали за такого то вже дуже милого і рідного брата, як про це деклямують при кожній нагоді червоні наслідники Петра І.

— Кажеш, за проф. Оглоблиним, що це „навіть не історичний твір". Чому воно так?

— Тому, що автор писав політичний трактат про право України на своє власне життя, і тому деколи свідомо натягав історичні факти, щоб його провідна думка вийшла опукліше. Тут треба згадати хоч би те, що польський король Казимир Великий, з'єднуючи Галичину з Польщею, зовсім не був „переконаний справедливістю", як пише автор „Історії", і зовсім не „зрівняв в усіх привілеях шляхетство і народ тамошній з шляхетством і народом польським, а рівно й релігію руську грецького сповідання з релігією католицькою римською" (ст. 16). Автор хотів показати московським тиранам, що, мовляв, навіть польський король не переслідував так українського народу, як це роблять москвини.

— Бачу, що досі я малощо знав про „Історію Русів".

— Про неї не багато більше знали навіть ті деякі вчителі, які тобі викладали українську літературу в гімназії. Не було окремого, популярного видання цього твору, і добре сталося, що воно принаймні тепер появилося. В актуальності появи цього твору переконаєшся ще й тоді, коли прочитаєш, що пише автор про Тайну Канцелярію російських царів, яка нічим не різнилася від комуністичної Чека та МВД:

„Створена з урядників окрема Міністерська Канцелярія, або так звана Тайна Експедиція, змушувала тремтіти малоросіян (українців) у найдальших їх оселях і у власних домах. Вона була достоменним виродком великої тої санкт-петербурзької Тайної Канцелярії і не переставала час од часу допитувати, розпитувати, катувати всіляким знаряддям і, нарешті, припікати розпеченою шиною нещасних людей, що до неї потрапляли" (ст. 320). Автор закінчує згадку про тодішню царську „чрезвичайку" таким реченням:

„Загальний і вірогідний переказ" повідає про саме місце, де була Міністерська Канцелярія, що „якби перстом руки Божої скопати клаптик землі на місці тому, то вдарила б з нього фонтаном кров людська, пролита міністерською рукою".

— То, значить, масові могили в Вінниці, Львові і Самборі — не винахід совєтських диктаторів? Чи автор передмови відзначив ті місця, в яких автор „Історії Русів" відбігає від історичної правди?

—Проф. Оглоблин в загальному зазначив, яка головна ціль автора „Історії". Він підкреслив тільки деякі моменти в праці невідомого автора, як, наприклад, його ворожість до унії. На нашу думку, добре було б, якби був редактор цього видання при окремих анахронізмах чи історичних п е р е к рученнях подав відповідні пояснення, які могли б орієнтувати широкого читача. Ці завваги можна було б друкувати в нотках під текстом.

—Ті уривки, які ти мені прочитав, якось дивно звучать. Це ніби літературна мова, але деякі слова й складня трохи старосвітські, пахнуть тогочасним урядовим стилем козацької доби.

—Так. Ось що пише Редакція в цій справі: „Ми намагалися якнайбільше наблизити цей твір до сучасного українського читача і заразом якнайменше відійти від його п е р в і с н ого, оригінального тексту. Отже, щоб зберегти в перекладі „дух мови" — треба було з найбільшою обережністю добирати лексичний матеріял і, додержуючи міри, архаїзувати будову речення".

Автор перекладу, Вячеслав Давиденко, довго працював над тим, щоб той твір, написаний півтора сторіччя тому, читався легко, і при тому не втратив деяких прикмет стилю давнини. Перекладач вивчав козацькі літописи і гетьманські універсали, щоб могти наслідувати стиль 18-ого віку. І, як бачиш, це йому вповні вдалося.

— То, значить, „Історія Русів" потрібна книжка для нашого читача?

— Вона корисна й тепер. Редактор, перекладач і Видавництво зробили добре діло, що потрудилися для її видання. Ця „неісторична" історія мала великий вплив на українських поетів, письменників і істориків та на політичне змагання нашого народу.

Під впливом „Історії Русів" писали Євген Гребінка, Амвросій Метлинський, Микола Костомарів, Панько Куліш, Тарас Шевченко, Микола Гоголь, Ізмаїл Срезневський і Степан Руданський. Знання цього твору невідомого автора вможливлює розуміти політичні й історичні поеми Шевченка, який користав з нього ще перед його надрукуванням в 1846 р. Можна тільки дивуватися, що ніхто не видав цього твору між першою і другою світовими війнами, коли на західньо-українських землях звертали більшу увагу на джерела української самостійницької думки, та ж „Історія Русів" — це один із „факторів національного відродження" українського народу, як писав Дмитро Дорошенко.

*) Історія Русів. Редакція і вступна стаття Олександра Оглоблина. Переклад Вячеслава Давиденка. Обкладинка Якова Гніздовського. Видавництво „Вісник" — ООЧСУ, Ню Йорк, 1956, ст. XXXI+346.

„КОРОЛЕВА КРАСИ"

Чи пригадуєте, дорогі товаришки Перемиського Інституту для дівчат, як ми вибирали „королеву краси"? Не пам'ятаєте? Призабули? Гаразд, я Вам пригадаю.

Зима. Рік 1931-ий. Перемишль гомонів карнаваловими настроями, але нам, інституткам, не було вільно ані оком глянути до Народного Дому. Дві сотки дівчат, що з них кілька десятків переступило 17 і 18 років, жило відокремленим життям, що його відмежовували від решти світу високий мур, залізний паркан і кована брама...

А зрештою, нам ані не снилося кудись тікати. Строгі тодішні звичаї, або загальноприйняте „не випадає" і почуття відповідальности за добре ім'я школи — були куди сильніші за ковану браму, що й так стояла цілий день отвором.

Але від чого мрії? Вони переносили нас у далекий цікавий світ, вони допомагали блукати по таємних зачарованих країнах і шукати нам правдивого щастя. Мрії торували нам дорогу до ніким не кремпованої свободи, за якою сімнадцятилітня дівчина (якій не вільно було виглядати крізь вікно на вулицю) так дуже тужила.

Та мимо цього (а може саме для того ми, інститутки, любили нашу школу і інститутське життя. З радістю верталися після Різдвяних Свят у рідні мури, розказували пережите під час святочних ферій, і тоді саме, коли перемиський Народний Дім гуляв і бавився, ми, молоденькі дівчата, вибирали також із-поміж себе королеву краси.

Правда, Дівочий Інститут чванився роками двома справжніми і неперевершеними красунями: Іриною Пасічинською і Марійкою Ґелиш, але вони ставилися толерантно до наших принагідних „елекцій", що іноді бували багаті в настроєві та драматичні моменти. З-поміж двох соток дівчат, що репрезентували майже всі закутини української землі, не трудно було „змонтувати" образ красуні, якій надзвичайні прикмети душі, тіла і інтелекту торували дорогу до слави і щастя... (В рахубу входили тільки найстарші кляси).

Вибрана нами краля мала вільний в'їзд до Голлівуду, де її зустрічали жадні сенсацій репортери, а видатні продуценти зараз запрошували до накручування найкращих фільмів... Розуміється... все те у сфері нашої молодечої уяви...

Вибір „королеви" починався завжди від волосся — і тут ішли не раз завзяті спори поміж гарячими приклонниками короткопідстрижених, природно-хвилястих кучерів Ірини Кушлик і тими, що захоплювалися кучерявою косою Манульки Мацюрак чи „пливким золотом" Марійки Ґреґолинської або Галі Пушкар. Але, завдяки тому, що вибір королеви іноді відбувався кілька разів у році, кожна кандидатка мала змогу втішатися деякий час перемогою. Коли приходилося голосувати за найкращі очі, то доходило інколи до дуже великих суперечок. Одні голосували піднесенням рук за „зелені озерця" Асі Тришевської, другі — за сині волошки Ґени Жук, ще іншим подобалися пивні очі Стасі Бродович, або сентиментальні Зірки Палятинської...

Дуже важливим фактором у виборі краси були зуби. І тут зовсім не було спорів. Перемагали по черзі Стефа Шкреметко і Ася Кишакевич, що до матури зберегли свої сніжнобілі „перли" без одної пльомби.

Деяку трудність справляв вибір найкращого носа. І тут ми допускалися малого „швіндля", позичаючи кожної „елекції" носика у Стефи Дмоховської, що вже кілька років, як вибула з нашої гімназії. Дорога Фунцю! Не бери нам того за зле!

Наша „змонтована" красуня пишалася постійно малиновими устами Галі Поритко, яку деякі з дівчат підозрівали у мальовані уст, що на тодішні відносини в інститутки було нечуваним промахом. Але ні, Галя Поритко мала природні, чудові уста.

З поставою і ногами не було жадного клопоту. В тій рубриці ми одноголосно, без дискусії, вписували: Ольга Секела, і переходили до дальших пунктів.

Здавалося б, що „зірка" була готова. Але ні, вона була лише фізично готова. Нашій красуні треба було дати душу, прикмети характеру, волі, ума, всього того, без чого і найкраща дівчина стає нецікавою, бездушною лялькою.

Трудноців не було ніяких. Перша Ольга Романишин наділяла нашу „зірку" майже непомильною пам'яттю. Педантерію і замилування до естетики давала Ірина Николяк. Письменницькі здібності жертвувала Надія Сороко, мудрість і патріотизм — Марушка Стахів, інтеліґенцію — Ася Трешневська, пластову поставу і ідейність — Ольга Мілянич та Ольга Гарабач, товариськість — Дарка Тимчук та Ніна Гасцька, книжкову начитаність Слава Дрималик, сильну волю — Зонка Сміґуровська, ніжність — Славця Левицька, безжурність — Зоня Прокурат, побожність — Дуська Боднар, пильність, що не мала собі рівних — Ірина Мигаль та Юля Макар, спортовий запал — Марійка Гузар, Ґена Жук і Ірина Кашубинська.

О! Наша „королева краси" танцювала так ніжно і так ґраціозно, як Оленка Заклинська, грала на фортепіяні так гарно, як Маруся Вишницька і Наталка Ляхович. Малювала не гірше від Іванки Коцан або Ольги Футорської, співала так солодко, як Славця Жилава і грала у всіх драматичних п'єсах так талановито, як Ґена Сорочок, або Галя Загайкевич.

Ну, чого ж більше треба „королеві краси"? Їй потрібно ще імени! Імени, що було б уособленням краси і розуму, шляхетности й інтеліґенції, такту і рішучости, що було б гідне репрезентувати цілий Дівочий Перемиський Інститут.

Тим іменем було одно маленьке слово: Цьопа.

Іванна Савицька

З Відчитової Залі

ДОПОВІДІ НА АКТУАЛЬНУ ТЕМУ

Останньої неділі зацікавлені у сьогоднішньому становищі на терені України мали змогу почути аж три доповіді на цю актуальну тему. Доповідачами були Юрій Дивнич, К. Кононенко і Б. Чайківський. Всі доповіді були затитуловані однією назвою у формі питання: Чи існує криза в СССР? Але ця назва не відповідала вповні питанням, порушеним у доповідях. Першим говорив п. Кононенко, стараючись подати характеристику розвитку рільництва у комуністичних країнах. Він стверджував, що комуністи в першій стадії революції використовують гасло: земля — селянам, щоб притягнути селянські маси до революції. Але ці прихильні їм селянські маси стають проти комуністів з хвилиною, коли починається колективізація. Такий критичний момент був під час колективізації в Україні та й є тепер у Китаї. Доповідь інж. Чайковського була доповненням тверджень п. Коненка головно у формі заподань даних із совєтської преси про стан сільського господарства в Україні.

Дуже цікаву доповідь виголосив ред. Дивнич, подаючи на заобсервованих фактах зміни, які заіснували в Україні від смерти Сталіна. Доповідач ствердив три хвилі, які назвав валами, сприятливими українському рухові. Перша — це час української державности в роки 1917-20, друга — це час українізації, і третя — це час від 1939 до 1945 року. Під цю пору завважується четверту хвилю, і її характеризував доповідач змінами, які з волі Москви заіснували в Україні. Та він же й ствердив, що ці зміни, включно з встановленням вперше українця секретарем партії в Україні — це лише тактичний минevр.

Після доповідей вив'язалась велика дискусія, в якій прийняло участь багато дискутантів. В дискусії викристалізувалась думка відносно поставленого питання, яке — як виходить із звідомлень — було теж темою недавнього з'їзду істориків у Вашингтоні. Совєтський Союз — це типова диктаторська держава, побудована на політичній і поліційній силі. Підходити до розвитку життя в Совєтському Союзі із принципами західньо - европейської економії важко, бо там політична сила лише використовує економічні ресурси для втримання і поширення цієї політичної сили. Всякі критичні моменти треба вважати лише маневром, яким, до речі, був найбільший критичний момент запровадження НЕП-у, чи далі колективізація, та й вже в останньому часі смерть Сталіна. Система, яка утворилася вже в Совєтському Союзі, вміє гнучко вкладатись в обставини, не змінюючи свойого простого напряму. Таку гнучкість політики комунізму бачимо всюди і завжди, і вона йде від підтримки загальної демократизації у формі різних народних фронтів, з підтримкою національних визвольних рухів у колоніяльних і відсталих народів до повного перехоплення влади і встановлення бюрократичної диктатури. Вся історія Совєтського Союзу вказує, що головне завдання всієї господарки цієї країни — це втримання і поширення політичної сили, для чого використовується всі економічні можливости, надаючи їхньому розвоєві плянових вимірів у формі п'ятиліток. Працівник у Совєтському Союзі — це невільник цієї системи, яка охороняється поліційною силою. НЕП був лише передвісником першої колективізації, яка започаткувала індустріялізацію країни. Колективізація була засобом для передання всієї сільської господарки під безпосередню контролю держави. Також і теперішня господарська ситуація в СССР, яку характеризується назвою державного капіталізму, напевно є лише засобом для більшого зросту політичної сили.

Та все ж таки ці критичні моменти, хоч може й не підходять під поняття економічних криз, є більш сприятливі для повалення тоталітарного режиму в Совєтському Союзі, що, одначе, важко здійснити без зовнішньої допомоги.

Вечір, який не лише приніс три доповіді, але й дозволив висловитись десяткові дискутантів, влаштувало Товариство Прихильників Визволення України, а вів його інж. Шанковський.

Т.

НАЙБІЛЬШИЙ БОЙОВИЙ КОРАБЕЛЬ СВІТУ

Літаконосець „Саратоґа" випливає з допомогою буксирних пароплавів на море, щоб відбути своє перше пробне плавання. Реґулярну службу почне він в квітні цього року.

„Я УНИКНУВ МОСКОВСЬКОЇ БІЛОЇ СМЕРТИ"

Джан Нобл, — мешканець Дітройту, що недавно повернувся з Сибіру, бувши там на невільничій роботі, як в'язень, відкриває світові правду про совєтські концентраційні табори. Це оповідання записав з уст Джана Нобла відомий журналіст - письменник Мартін Л. Ґросс, а ілюстрував Джан Ґрот. Опублікував це оповідання в „TRUE-Men's magazine" у листопаді 1955 р.

Його короткий зміст подаємо з нашими коментарями.

Джан Нобл починає з того, як він, бувши малолітнім хлопчиком, поїхав до Німеччини з батьком, щоб відвідати свою рідню. Незабаром вибухнула друга світова війна. Нацисти не дозволили йому і його батькові вернутись до Америки, наклавши на них домашній арешт.

Коли закінчилась війна, місто Дрезден, в якому жив Джан з батьком, підпало під совєтську окупацію. Американська армія була недалеко, але до Дрездену не дійшла. Бачучи нужду американських воєнно-полонених, які виходили із німецьких концентраків і пішки пробирались до американської зони, Джан рішив їм якось допомагати. Він завісив американський прапор на домі, де мешкав, і таким чином дав знати прохожим, що в цьому домі — американці. Кожний прохожий міг зайти і дістати першу допомогу — в харчах, в нічлігу чи в медикаментах.

Американський прапор незабаром притягнув увагу НКВД і був моментально знятий, а Джан заарештований.

НКВД протримало Джана Нобла в Німеччині у в'язницях більше як чотири роки. За той час у Москві „спецтрійка" НКВД засудила його на 15 років примусової праці в системі Ґулаґ (Главное Управление Лагерей).

Джанові Ноблові не допомогли протести, не допомогли запити, чому йому не пред'явлено слідчих матеріялів, чому не доказано його вини, чому не було публічного суду, чому не повідомили про його арешт американського консула.

— Будете скаржитися там на місці, — сказав перекладач, що тлумачив Джанові вирок московської „спецтрійки".

Після чотирьох тижнів жахливої подорожі, яку докладно описує Джан, він опинився в найстрашнішому місці на земній кулі, — в Сибіру на Воркуті. Як описує Джан, Воркута, — це такий край, де мороз доходить до 90 ступнів нижче зера за Фаренгайтом. Тут сніжний покров такий грубий, що в ньому може впірнути з головою найвищого росту людина. Тут лютують снігові шторми зі швидкістю ста миль на годину.

Отже, в цьому краю москалі примусили Джана добувати в копальнях вугілля для ленінґрадських фабрик. Працював він разом з совєтськими „громадянами", які ненавидять комунізм і московський колоніялізм.

— Це ще ви маєте щастя, що попались в руки НКВД не тоді, коли ці табори засновувались, — мовив до нього китаєць, що міг з ним порозумітися англійською мовою. — Тепер уже є бараки, є вугіль, яким можна палити і розігріти промерзле тіло.

Китаєць оповів, що на Воркуті тепер не така смертність і не стільки довозять в'язнів, як колись. Тепер на Воркуті залишилось 400,000 в'язнів, але скільки їх тут вимерло — один Бог знає.

Ось, які будні в'язнів на Воркуті:

„Підйом" о 4:30 ранку. О год. 5:30 сніданок. Після сніданку вихід на роботу. Після дванадцяти годин по сніданку в'язні дістають так званий обід. Він складається із капусняка і каші. Каша злегка помащена соняшниковою олією з кусочком риби. Денна порція хліба $1\frac{1}{4}$ фунта. Хліб гливкий недопечений з 60% води. Джан мусів підсушувати та підсмажувати його на печі в бараку, після чого одна третина випаровувась. Як і всі в'язні, Джан був в постійному страху, що на цій голодній пайці, він не зможе довго виконувати непосильні норми праці, і тоді цю пайку зменшать на половину. Тоді вже буде початок найгіршого. Бо тих, що не виконують норму, ганяють, як псів, з одної роботи на другу і за найменшу провину садовлять у холодний карцер. Джан напружував усі свої нерви і сили, щоб виконувати норми. Виглядав, як живий скелет і важив всього лише 95 фунтів.

Вертаючись з праці до бараку, Джан знову потрапляв у пекло, яке творили криміналісти, т. зв. блатні. Банди блатних були по всіх бараках. Вони жили своїм окремим розгульним життям, тероризуючи політичних в'язнів.

В бараку, де жив Джан, було 8 блатних, які займали площу 20 політв'язнів. Ці блатні робили шум, гамір і колотнечу на весь барак. На працю блатні не ходили, хоч їм адміністрація часом наказувала. Того, що пішов би, банда моментально убила б.

Блатні до праці ставились з погордою. Їх діло, — крадіжки, насильство, убивства, гра в карти, співи, танці і розпуста: Вони татуюють себе огидними візерунками.

Блатні — це діти комунізму. Це діти знищених комуністами куркулів і інтеліґенції з „національних меншин". Вони виховувались в комуністичних умовах і вийшли на таких, якими є — денаціоналізованими, деклясованими, аполітичними.

Банда криміналістів у бараці, де мешкав Джан, вподобала собі вовняну куртку на новоприбулому політичному в'язневі. Ватажок банди повів того новоприбулого до кухні і наказав кухареві видавати за цю куртку подвійну порцію харчів протягом 30 днів. Кухареві не сподобалась така комбінація, і він запротестував. Тоді блатні оголосили прилюдно, що будуть грати в карти, і той, хто програє, муситиме розправитися з кухарем. Гра затяглася до пізньої ночі. Врешті програв молодий дебелий 18-літній парубок.

Перевернувши ногою стіл, він встав, узяв в одну руку куртку, а в другу ніж, і з холодними блискучими очима пішов до нар, де спав кухар. Хвилину обсервував і обдумував, як має розправитись зі своєю жертвою. Раптовим рухом накрив руками його шию і скочив йому з колінами на груди. Зав'язалася боротьба. Кухареві вдалося якось викрутитись і зробити кілька кроків по бараку. Але він уже був пробитий ножем. В калюжі власної крови, кухар помер. Після цього блатний підніс голову своєї жертви вартовим енкаведистам в подарунок, тріюмфуючи з свого вчинку.

Подібні убивства траплялися майже щотижня. Між адміністрацією концтаборів і блатними існує неписане взаємне порозуміння. Це також зрозуміла справа, бо вони допомагають НКВД тримати в постійному страхові і в покорі 20,000,000 в'язнів-рабів.

Терор блатних змусив різнонаціональні групи табору, в якому перебував Джан, до контрнаступу. 2,000 політв'язнів договорились і одного дня на умовлений сиґнал почали викидати блатних до спеціяльно приготовленого бараку. Запхавши сотню блатних, їх замкнули, а барак обляли бензиною і запалили. Хоч полум'я було почашене протипожежною охороною, проте, блатних НКВД вже не наважувалось розселяти знову по бараках, а вивезло кудись в інше місце.

Маючи деякий спокій після ліквідації цих блатних, політв'язні скерували свою боротьбу з рабською системою в цілому, яка побудована на московському червоному фашизмові, так званому, старшинстві московського брата, що примушує працювати на себе підбиті ним народи.

В журналі є яскрава ілюстрація, що показує, як протестує один калмик, націю якого москвини вирвали з коренем із калмицької землі, переселивши на Сибір. Цей калмик стоїть по середині бараку. В одній руці він тримає підняту сокиру, а другу руку кладе на стілець: „Московські чорти, більше від мене роботи не дістануть!" Цей калмик сокирою відрубав собі з правої руки 4 пальці. Обтяту руку він обмотав лахміттям і ліг на нари. Наступного дня його судили енкаведисти і замкнули на 2 місяці до тюрми.

Від українців Джан Нобл довідався, як ненавидять вони москалів. Три особисті друзі Джана оповідали йому, що вони є бандерівцями і боролись в УПА з московськими та гітлерівськими окупантами. Вони розповідали йому, як москалі грабують Україну, як зорганізували на Україні голод, від якого вимерло три мільйони селян. (Насправді від голоду вимерло до семи мільйонів).

Далі Джан Нобл описує різні національні групи політв'язнів. Він згадує поляків з армії Андерса, балтійців, чехів, словаків, румунів, мадярів, німців, греків, монголів, китайців, корейців. На Воркуті зустрічав Джан також іранців, італійців, англійців та американців.

Всі ці в'язні підготовляли загальний страйк - повстання, яке вибухло 22-го червня 1953 р.

Характеристичний факт, що москвини - в'язні на повстання ніяк не могли рішитись, і зорганізували його без них, проти їхньої волі.

В повстанні взяло участь не менше як сто тисяч в'язнів. Джан оповідає, що і його кооптовано було до страйкового комітету, який очолив Гуревич — колишній совєтський дипломат.

Ґуревич, знавши з яким респектом ставилися в'язні і навіть адміністрація до Джана, як представника американського народу, запропонував йому виконати одну із важливих функцій. Джан Нобл, призначене йому завдання виконав з честю, і це мало вирішальний вплив на успішний розвиток повстання, до якого приєднувались шахта за шахтою, табір за табором.

Наскільки сильним ударом по московській системі рабства був цей страйк, свідчить той факт, що уже на другий день адміністрація таборів, в порозумінні з Кремлем, запропонувала страйкарям працювати за гроші (300 рублів на місяць), які погодились виплачувати з дня оголошення страйку. Крім платні, в'язням дозволили листуватися з рідньою не раз на рік, а щомісяця.

Але страйковий комітет зажадав переговорювати з самим Політ-бюро. І тоді на переговори прибув із Москви особисто генерал Масленніков, міністер внутрішніх справ СССР з тридцятьма штабовими офіцерами і озброєним до зубів відділом війська.

Під час переговорів страйковий комітет мав відвагу ганьбити комунізм, диспонуючи 20 промовцями, прекрасно для цього підготовленими. Генерал Масленніков, що разом з військом слухав, як прилюдно ганьблено московський комунізм, протягом трьох днів не міг ні на що рішитись, аж поки не придумав диявольський плян. На четвертий день о 9-ій год. ранку він приїхав до табору і викликав Ґуревича, якому поставив ультимат: „Або робота, або смерть!".

Ґуревич, як вироблений дипломат, по кількох секундах сказав: — Дайте нам 24 години на обдумання. Генерал згодився і вибрався з військом до другого табору, до шахти ч. 29. Звідтіль за якусь годину почулася страшна стрілянина.

Як виявилось, в таборі ч. 29 2,500 українських в'язнів-страйкарів вийшли з бараків, стали вздовж колючої огорожі і заспівали національну українську пісню. Генерал Масленніков наказав цим людям розійтися по бараках і наступного дня виходити на роботу, та наслідуючи приклад шахти ч. 7, яка, мовляв, вже працює. (Шахті ч. 7, він власне дав 24 год. до намислення). Це викликало кпини. Тоді Масленніков дав наказ стріляти. 110 політв'язнів було вбито, а 500 поранено.

Таким чином зломано хребет страйкові. Протягом одного тижня НКВД заарештувало 7,000 в'язнів, що відігравали певну ролю в страйкові. Із них 300 розстріляли на місці, а тисячі перекинули на Далекий Схід. Усіх членів страйкового комітету виарештовано. Щодо Джана Нобла є спеціяльне пояснення. Річ у тому, що про нього довідалися його рідні, які вже давно клопоталися про його звільнення перед найвищою владою СССР. Кремль довго не призивав факту ув'язнення Джана Нобла. Та коли американський амбасадор довів цей факт документально і про нього довідався президент Айзенгавер, справа Нобла стала предметом дискусії амбасадора Болена з Молотовим, що, бувши припертий до стіни, мусів Нобла звільнити. При цьому звільнено ще двох американських громадян, а саме Вільяма Марчука, якого Совєти схопили на кордоні Східнього Берліну та Вільяма Верді.

Всіх трьох американців одного дня викликали до комендантури і відправили до репатріяційного табору в Потьмі. Джан, що важив 95 фунтів набрав до своєї ваги ще 40 фунтів. А коли американські громадяни стали більш подібні до людей, їм дали цивільну одежу і відправили у Москву, де вони закватирували у пристойному домі з правдивими ліжками і комфортом.

До згаданих трьох американців із Кремлю прибула спеціяльна делеґація, на чолі з міністром МВД Масленніковим.

Джан, побачивши ката Воркути, здригнувся. З уст цього ката він почув: „Завтра ви їдете до Берліну, де будете передані в руки американської влади, а сьогодні наш офіцер покаже вам Москву". По цих словах генерал спитав Джана Нобла, ніби ненароком:

— А де ви були в СССР?

— На Воркуті — відповів Джан і помітив, як лице генерала зблідло.

— В якій шахті? — нервово запитав генерал, намагаючись приховати збентеження.

— У шахті ч. 16 і 29-ій.

— А чи ви пізнаєте мене?

— Ні.

— А брали участь у страйкові?

— Так, — гордо відповів Джан і додав: — ми всі страйкували...

М. Б-о

ЩОБ НЕ БУЛО ЗАПІЗНО

Читаючи в „Свободі" від 7-го січня ц. р. незвичайно цінну статтю проф. Кубійовича п. н. „Як твориться Енциклопедія Українознавства", приходиться ствердити з болем два такі факти: перший — в яких несприятливих умовинах приходиться нашим науковцям доконувати цього великого діла, а другий — як ширші круги українського громадянства ставляться до цієї відданої праці наших науковців. І хоч Шановний Автор згаданої статті зі скромности не робить нашому громадянству докору, це одначе, не означає того, що ми на докір не заслуговуємо. В статті є тільки згадка про матеріяльні труднощі, а це говорить само за себе.

В статі говориться, що та енциклопедія призначена для користування нашої двоміліонової еміґрації, поки прийде той час, коли будуть користатись з неї у вільній Україні. Отже, читаючи це, мимоволі набігає гадка, що якби так та еміґрація хотіла допомогти виданню ЕУ тільки по центові від душі, що дало б суму 20,000 долярів, і тоді напевно справа видання змінилась би на весело. Може для наших еміґрантів в деяких країнах тяжко і за одного цента, тому звернім очі на нашу найчисленнішу іміґрацію, і рівночасно на іміґрацію, що мала щастя осісти в країні з небувалим в історії людства добробутом.

А кажуть, що є нас тої іміґрації на північному американському континенті далеко більше як міліон, і якби так, припустім, зібрати з міліона тільки по десять центів від особи, то було б на видання 100,000 долярів. Хтось може сказати на моє числення, що це числення горобців на даху, чи щось подібне, одначе так воно не є. Це правда, що іміґраційне громадське життя накладає на нас немало обов'язків; є немало цілей і є на що жертвувати. Кожна ціль чи справа виглядає необхідною, пекучою і конечною, та фактом є, що всі ті пожертви на наші суспільно-громадські потреби оплачуться дуже малим гуртом людей у відношенні до цілого числа нашої іміґрації. А ще сумнішим є факт, що число тих жертводавців з кожним зменшується.

Чому це так? — запитаємо. Чи наші люди такі нежертвенні, невже ж вони так зматеріялізувалося? Провіривши те питання ґрунтовно, можемо сказати, що так зле воно ще не є.

Кожен українець піддержить і пожертвує на свої громадські установи і почини. Тільки мало є таких, щоб ту пожертву самі склали, чи післали туди де вона потрібна, і то не зі скупости, а з інших причин, таких, як брак часу, відкладання і т. п.

Ті платники, які нині реґулярно платять на всі суспільно-громадські потреби, платили б тільки частину з того, що платять тепер, якби кожен один з них придбав одного-двох нових платників, що дуже легко виконати. Ми ж знаємо наших людей, маємо до них готовий і добрий підхід, тільки при тому треба мати ще й дещо доброї волі.

Заводиться вже й таке, що в невеликій українській громаді — інтеліґенти справляють забаву окремо. Отже, якщо подібне явище має місце в більшому числі місцевостей, то чи воно сприяє збільшенню жертвенности? На тій підставі сміливо можна робити висновок, що брак і упадок жертвенности полягає у великій мірі від співжиття наших людей поміж собою. Кожна людина пізнає легко, чи з нею хтось щирий, чи ні. І тому приходити до когось тільки в потребі — це не тільки не погромадськи, але й не по-людськи. Це мила правда, що наші бувші робітники, селяни а головно ремісники з нової іміґрації, влаштувались краще як інтеліґенти, але в тому нема найменшої причини до заздрости, тим тільки радіти. Нехай собі люди купують і „кари" і „телевіжени", хай їм Бог допомагає, але як вони бачитимуть щирість від інших, то напевно не пожалують і дадуть ще й на громадські потреби. Медвежу прислугу робить громадській справі той, хто хоч сплачує реґулярно на УККА, ЗУАДК та інші потреби, а своєю поведінкою в громадському життю відштовхує десять або й більше платників. На таке нездорове явище повинні звернути особливу увагу керівники громадських установ у всіх місцевостях.

Великою хибою було і є те, що вже від перших років масового поселення нової іміґрації в ЗДА гейби недоцінювалося значення масової жертвенности, легко резиґнувалося з тих, що раз чи два рази відмовилися від зложення якоїсь пожертви на громадські цілі, таврувалося таких як відступників від свого громадянства, чи щось подібного, хоч в дійсності з тими людьми взагалі так не було. Не всім нашим людям вистарчить тільки закликів у пресі, бо є багато таких, що на читання газети не мають часу, а проте залишаються добрими українцями. І тут потрібні збірщики, але такі збірщики, що самі ніколи не віддмовляються від пожертв. Збірщики не повинні ніколи нікого минати, незалежно від того, чи хтось знаний з того, що любить відмовлятися від пожертви, чи жертвує багато чи мало. В наших часописах не повинно бракувати в кожному числі порядної статті-заклику до жертвенности в загальному. Не треба бути перечуленим і вважати, що тих закликів є вже забагато, бо якщо відчувається пекучий брак фондів для замірів, пов'язаних із визвольною справою нашої поневоленої Батьківщини, то тих закликів є замало. Здається, не один з наших і освічених іміґрантів не здає собі належно справи із значення видання такого твору як Енциклопедія Українознавства в кількох світових мовах.

Щоб легко переконатися, якою потрібною і пекучою є справа такого видання, вистарчить тільки піти до якоїсь більшої бібліотеки і подивитися, якими марними ще виглядають тих кілька англомовних книжок про Україну супроти тих численних наїжених на полицях елеґантних томів у більшості авторів зі світовим іменем, які на жаль, спотворюють все, що українське.

Дивлячись на це, не один з нас віддав би не тільки тих пару центів, але й щось більше, щоби врешті протиставити тим різним „спецам" у справах Східньої Европи щось більшого.

Чи здаємо собі належно справу з того, що за якийсь час тих наших науковців не стане; і тоді, якби ми давали навіть мільйони, то буде вже запізно, а самі гроші не зроблять нічого

Мусимо завжди числитися й із тим, що може нам і не доведеться самим діждатися волі України, може того щастя діждуться аж наші діти чи внуки, отже нехай праця наших нинішніх науковців стане зброєю і для наших дітей, бо, виховавшися на чужині, вони не будуть всилі створити такої енциклопедії, чи іншого подібного твору.

Тож не жаліймо нині ні тих пару центів, ні часу на те, щоб спонукати ще й другого до тієї пожертви в імені нашої доброї справи.

К. Крупський

Вол. Дорошенко

НОВА ПРИГОДНИЦЬКА ПОВІСТЬ

(Ольга МАК. БОГ ВОГНЮ. Том І. Українське Видавництво, Мюнхен 1955, 8°, стор. 334 + 1 непаґ.).

Українська пригодницька література так, якби не існувала. З оригінальних творів маємо всього тільки два — „Син України" І. Федева й В. Златопольця (Отамановського) та „Чмелик" Василя Королева-Старого, якщо не рахувати майже невідомого на Заході Ол. Досвітнього. Навіть перекладів чужинецьких творів, от як Жюль Верна, Майн Ріда, Г. Емара, Мая, Дж. Лондона, з винятком хіба останнього, було дуже мало. Покійний В. Будзиновський перелицював деякі речі Мая, цілком їх зукраїнізувавши.

„Син України" й „Чмелик", — це свого роду український Робінзон Крузо, й молодь читає їх залюбки.

Недавно появилося нове видання „Чмелика". Обидві повісті, це цікаві, гарні й патріотичні твори, напоєні українським змістом.

Та ось маємо нову пригодницьку повість Ольги Мак, — „Бог вогню". Повість складатиметься з трьох томів. Поки що вийшов 1-ий том. 2-ий том уже друкується, а 3-тий авторка докінчує. Доля закинула п. Мак у далеку Бразилію, тому й пригоди, які вона описує, відбуваються в умовах бразилійського життя й природи. Це пригоди молодого хлопця, Данка, сина нового українського еміґранта Сокола, інженера з-під Совєтської України, що зі скитальщини виїхав з сем'єю до Бразилії і влаштувався на роботі в одні́м закиненім далеко від світу містечку „Санто Антоніо". Тут Данко знайомиться й заприязнюється з двома індіянами — дідом і внуком, що теж прибилися до цього містечка з глибини бразилійських пралісів, змушені до того лихою долею. Дід — Коарасіаба або по-українському „Соняшний промінь" був вождем племени ґваянців, що жило в тих далеких пралісах, у результаті сутичок із вождем іншого племени — ботокудів — мусів із своїм внуком Арасі, себто Світанком, покинути батьківщину, на якій запанував його супротивник. Знесилених тяжкою дорогою врятував парох містечка, симпатичний о. Вінсент й допоміг їм улаштуватися на новому місці, де з ними й познайомилися наші земляки. Дружина інженера, Данкова мати, зовсім несподівано для читача, вмерла на кораблі в дорозі до Бразилії. Батькові доводилося працювати в лісі, далеко від містечка й Данко жив під опікою наймички, муринки, й о. Вінсента та вчився в місцевій школі. Коло батькового мешкання жив старий індіянин Коарасіаба з онуком Арасі й малий Данко заприязнився з ними. Авторка докладно описує, як португальці й інші білі конкістадори завойовували Бразилію і підкоряли собі її абориґенів. Оповідає про життя і звичаї індіян, зокрема про плем'я ґваянтців, з представниками якого довелося стрінутися нашим еміґрантам у Санто Антоніо. — Докладно знайомить із дідом Коарасіабою й його внуком та приятелювання з ними Данка. Перед нами проходить життя обох родин та забава хлопців. Старий Коарасіаба мріє про поворот додому, визволення свого племени з-під неволі ботокудів та здобуття захованих клейнодів племени. Він довго плекав надію, що вождем племени стане його внук Арасі. Тим часом Арасі зовсім не в голові вертатися до залишеної батьківщини. Він соромиться свого роду, що вони „дикуни". і хоче бути таким самим цивілізованим чоловіком, як португальці, наперекір дідові, який даремне намагався прищепити внукові любов і пошану до рідного племени й звичаїв, а тому й противився, щоб Арасі вчився в португальській школі. В результаті Арасі, що не вчився, а провадив життя вуличника та зденаціоналізувався і здеморалізувався, що старий Коарасіаба врешті втратив всяку надію, що з нього буде провідник племени і в своїх думках поклав цю місію на другого молодшого внука, Коему, який зостався з матірю на батьківщині. Але що сам він був надто старий і немічний, щоб вертатися додому й відшукувати племінні клейноди, а Арасі й чути не хотів про поворот у праліс, то Коарасіаба всю надію поклав на Данка, який з пошаною ставився до мови та звичаїв старого індіянина. І Коарасіаба заприсягає Данка, що той поможе Коемі відшукати клейноди та скинути ярмо ботокудів. Арасі підслухав цю розмову діда з Данком і рішив діяти, щоб самому здобути клейноди. Він підмовляє Данка, в якого перед тим виманив багато грошей на фаєрверки, їхати з ним нібито перевозити човном пачки з товарами, щоб заробити витрачені гроші, а при цій нагоді відшукати й скарби, що їх закопали єзуїти, коли їх при кінці XVIII ст. виганяв із Бразилії португальський прем'єр маркіз де Помбал. Описом, як хлопці поплили по пакунки й, забравши їх, подалися долі рікою, кінчається 1-ий том повісти.

Розуміється, цей мій переказ — тільки кістяк, навкруг якого розгортається сюжет повісти: життя Соколів, головно Данка, й колишнього вождя ґваянців та його внука, забави й гри хлопців, витівки Арасі, життя й побут мешканців містечка, а попри це все — буйна природа й історія Бразилії — передовсім її абориґенів — індіян, завоювання їх европейськими конкістадорами, португальцями, та іншими, історія єзуїтської республіки, знищеної португальським прем'єром-диктатором, маркізом де Помбал врешті драматична історія ґваянців. На мій погляд історії трохи забагато. Краще була б зробила авторка, коли б коштом минулого згадала новітні часи. А то, напр., про життя українських іміґрантів у 1-ому томі ані слова, наче б то їх у Бразилії цілком не було. Правда, дія відбувається в місцевості, віддаленій від теренів, заселених українцями й авторка може цим виправдувати відсутність української тематики в своїй повісті. Поминення життя нашої іміґрації, а обмеження змісту до опису пригод і авантур на тлі екзотичної природи, без усякого зв'язку з місцевим українським життям і боротьбою далекої батьківщини, було б є диним недоліком повісти. — Пані Мак повинна була б взоруватися щодо української проблематики на згаданих вище повістях: — „Син України" й „Чмелик".

Очевидна річ, що пригодницька повість не може ставляти собі якихось психологічних чи інших проблем, але добра пригодницька повість не обмежується самим пригодництвом, а намагається й виховувати молодечих читачів, малюючи високо-шляхетних і геройських лицедіїв, а не самих розбишак. В повісті п. Мак такими симпатичними типами є старий Коарасіаба, вірний син свого племени й по-своєму шляхетний, хоч і невільний від хиб свого поганства, та Данко, який попри всю легкодушність свого віку, є хлопець гарної й благородної вдачі. Симпатичними рисами наділила авторка й о. Вінсента. Тільки Арасі збився з типу, відставши від звичаїв свого племени й не здобувши того доброго, що дає европейська культура. Семпатії читача по стороні перших, тож повість впливає на нього в додатньому напрямі.

Треба сподіватися, що „Бог вогню" не останній твір п. Мак для нашого юнацтва і вона обдарує нас ще й іншими цікавими пригодницькими повістями чи оповіданнями, в яких Україна й її геройська боротьба з північним окупантом займе належне місце.

В усякому разі розглядана нами повість яскраво свідчить, що авторка її посідає хист до такого роду творчости й шкода була б, якби закопала свій письменницький хист у землю. А що вона має чималий літературний талант, про це свідчать не тільки „Бог вогню", але й інші її писання, що досі появилися, як от спогади „З часів Єжовщини", видані також „Українським Видавництвом", та „Мої учителі", спогади про педагогів, в яких вона вчилася в Кам'янці Подільському під большевиками.

Ці шкільні спогади написані дуже гарно. Авторка тепло згадує своїх учительок і вчителів, що її навчали. Багатьом із них завдячує вона й своє українство й зокрема знання української мови. А українську мову вона, як про це свідчать усі дотеперішні її писання, знає дуже добре. Правда в них, надто в останній повісті, подибуємо й недоліки, але вони нечисленні й незначні. Здебільшого це вплив таборового середовища на скитальщині, де їй, як наддніпрянці, видко заімпонували своєю незвичністю деякі західньо - українські вирази, що й досі живуть ще в „домашньому обиході" наших галицьких і буковинських земляків, хоч уже й зникли з їх літературного вжитку. Сподіваюсь, що авторка не погнівається на мене, що я наведу тут деякі варваризми, що шпетять назагал гарну її мову. Є між ними галицизми й москалізми. До перших належать: виполокати, склеп замість крамниця, вживання заіменника „той" зам. цей на „галицький" лад (напр. „з тими словами Самір тернув" і т. д., ст. 17 і далі) втікти зам. втекти, високий зам. заввишки, чувати над, господарка зам. господарство, зрештою зам. а втім, звідтам зам. звідти, то що.

Поруч із цими галицизмами подибуються й москалізми: котрий зам. який, другий зам. інший, не дивлячись зам. не зважаючи, клейкий — липкий, колчан — сагайдак, обоє про мужчин, фарба зам. барва, складати (рос. составлять) зам. становити, творити, в нелюдський спосіб зам. нелюдським способом, або просто — нелюдськи, опреділити, перш усього (рос. прежде всего) зам. насамперед, передовсім, приймати участь зам. брати, ба навіть „прийняти положення" (ст. 201), служити прикладом зам. бути, випрямитися зам. випростуватися, затеплитися зам. засвітитися, опуститися зам. сісти чи то зійти, привести погрозу в дію (!) зам. просто: здійснити, перевалити зам. перейти, відворотний зам. поворотний (дорога).

Я вмисне спинився на цих прикладах, бо в повісті для молоді таких варваризмів не повинно бути. Але їх, як кажу, не багато, а поза тим мова повісти добра.

Але кінчаю. Книжка видана дбайливо, на гарному папері, з ілюстраціями, навіть кольоровими, та з кольоровою суперобкладинкою.

Юні читачі захоплюються „Богом вогню" й нетерпляче дожидають появи дальших томів. І я з ними.

З НОВИХ ВИДАНЬ

Федір Одрач. Наше Полісся. — Бібліотека Літопису Волині, ч. 2. Вінніпеґ, Канада, ст. 68.

Рухливий журналіст і письменник — Федір Одрач, син Полісся, у своєму найновішому творі знайомить нас з маловідомою (як і Чернигівщина) країною болот, пісків і лісів. Якщо б був живий, цю працю виконав би талановитий мандрівник по Поліссі Борис Ольхівський, автор кількох нарисів про Полісся та великого репортажу „Вівтар в нетрях".

Для зацікавлених Поліссям, залишились досі викривлені твори, — що часто писалися лише для виправдання терористичної польської політики, — типу відомої розкішно виданої книги поляка Осендовського „Полісся". Тож свій довідник про Полісся був необхідний, навіть у такій, напів белетристичній формі, як твір Одрача.

Світлини — рідкісна за океаном річ, — прикрашають книжку й рівноважать деякі коректурні недогляди, брак показника, герб Волині на обкладинці тощо.

Українськість Полісся на південь від Прип'яті річ безсумнівна, але задля цього не треба вже тепер сперечатися про майбутні кордони майбутніх держав-сусідів. Натомість треба плекати ідею майбутньої федерації вільних народів, коли гасло „свобода народам" стане дійсністю й коли невідкличні недокладності у кордонах не матимуть впливу на дійсне національне обличчя окремих обширів. Бо Полісся — прикордонний терен, де завжди частина білоруського чи українського населення опиниться поза офіційними кордонами своєї батьківщини. Повинно бути й так, щоб населення однаково було у себе вдома в обох братніх країнах.

Ф. Одрач досі видрукував кілька спогадів й оповідань з життя Полісся (серед них — про діяльність УПА на т. зв. Волинському Поліссі). Це надає йому виразного обличчя поліського письменника, подібно, як Фальківський для нас насамперед поліський письменник.

Праця, що її виконують місцеві діячі, учені, письменники наетільки важлива, що видання типу „Полісся" повинні мати обов'язково короткий зміст у будь-якій чужій мові.

І. І. К.

Михайло Соневицький: Гомін Давноминулих Днів. Збірка оповідань (Львів 1938. Накладом „Рідної Школи"). Ню Йорк 1955. 144 ст., накладом автора.

Це передрук львівського видання 1938 р., збірки оповідань про античні події, що його большевицька влада знищила в 1939 р., вважаючи книжку шкідливою для українського читача, як і багато інших творів українського письменства. А тим часом автор цієї „небезпечної" для большевиків збірки — д-р Михайло Соневицький, колишній професор гімназії і Богословської Академії у Львові, а опісля професор Українського Вільного Університету, добрий знавець античного світу і знаменитий популяризатор творів клясичної літератури, нині вже малодоступної в оригіналі сучасному молодшому і старшому поколінню, списав кілька оповідань про давноминуле життя грецької і римської молоді, яке має дати сучасній молоді приклади горожанських чеснот і громадянського виховання. На збірку складається п'ять оповідань, Міт про Прометея, оповідає про його муки-страждання, завдані йому заздрісними богами („Прометей"). Оповідання про діомейського шибайголову, чотирнадцятилітнього хлопця, розказує, як він використовує свою фізичну справність для служби народові („Діомейський шибайголова"). В третьому оповіданні: „На виставі „Філоктета" бачимо давній грецькій театр з його мистецькою грою, що поривас і зворушує глядачів, а також зацікавлення молоді грецькою трагедією в такій самій мірі, як і спортом. Тут бачимо, як тодішні методи виховання вміли гармонійно поєднати фізичне і духове виховання. Два наступні оповідання розкривають перед очима читача переказ про початки римського народу й посвяту безстрашного Муція Сцеволі для держави, якої горожани довгі століття визначалися відомою „Virtus Romana" („Супротивники Порсенни"). Останнє оповідання: „Як промовив Везувій", в противенстві до попередніх, присвячене дівочим характерам. Воно знайомить нас із добою раннього християнства і жіночим світом Риму. А катастрофа, викликана жахливою вулканічною стихією, зацікавлює читача надзвичайно пластичним представленням подій. І саме ця пластика опису античного світу, реальне й оживлене накреслення подій гарною поправною мовою, виразністю картин і гармонійним стилем приковує увагу читача та збуджує у нього цілу ґаму емоційних почувань. Не тільки молодь знайде в цій книжці цікаву й виховну лектуру, але також і старші можуть знайти насолоду в пізнаванні клясичної старовини. Пояснення, подані наприкінці книжки, та 39 мистецьких ілюстрацій до тексту, виконаних мистцем С. Гординським або знятих із природи, доповнюють багатий зміст книжки і поглиблюють його. Книжка видана естетично і дбайливо.

Василь Лев

ВІСТІ З УКРАЇНИ

(За совєтською пресою і радіом)

НОВИЙ МІНЕРАЛ — КАРПАТИТ

Як подає РАТАУ 24 грудня зі Львова, в колекціях мінералогічного інституту Львівського університету ім. Івана Франка з'явився експонат, який викликає загальний інтерес. Це — зовсім новий органічний мінерал, досі невідомий науці. Його знайшли в Закарпатті і назвали карпатитом. Кандидат геолого-мінералогічних наук Г. Піотровський, переглядаючи зразки порід одного із закарпатських родовищ, звернув увагу на незвичайну речовину жовтавого кольору у вигляді м'яких голочок. З допомогою кристалографічних, фізико-хемічних і рентґенографічних дослідів Г. Піотровський встановив, що це — оригінальний кристалічний аґреґат, тобто сукупність кількох мінералів. Карпатит трапляється лише в переплетенні з деякими видами корисних копалин і є їх неодмінним супутником. В сусідстві з ним знаходяться завжди цінні для промисловости мінерали. В річнику „Минералогический сборник" ч. 9, що вийшов недавно друком у Львові (російською мовою), вміщена стаття Г. Піотровського з докладним описом карпатиту.

СЕСІЯ УВАН ПАМ'ЯТІ ІЛЛІ КИРІЯКА

Дня 15 січня ц. р. відбулася у Вінніпеґу сесія Української Вільної Академії Наук (УВАН) присвячена пам'яті Іллі Киріяка. В програмі були доповіді й спогади про автора „Синів землі": проф. П. Юзик „Історичне й неісторичне в повіті І. Киріяка", ред. І. Гикавий: „Киріяк і українсько - канадійська культура"; О. Войценко: „Спогади про І. Киріяка"; проф. Ю. М. Луцик: „Киріяк і інші письменники про Канаду"; проф. Яр. Рудницький: Кінцеве слово.

ВІДЗНАЧЕННЯ УКРАЇНСЬКОГО ГРАФІКА

Відомий український графік і маляр Віктор Цимбал, що від довшого часу перебуває в Буенос Айрес, дістав аж три відзначення за праці, що були виставлені на виставці „мистецтва пропаґанди", яку влаштував у грудні 1955 р. в Буенос Айрес Клюб Директорів Пропаґанди. Він одержав першу нагороду за графіку, виконану для фірми „АСІНДАР", другу нагороду на подібну працю для фірми „ОРВІС" і спеціяльне відзначення за рисунки для журналів. Варто пригадати, що в 1948 р. він одержав на подібній виставці золоту медалю за найкраще виконану працю з ділянки мистецької пропаґанди. При цій нагоді треба спростувати невірну інформацію, яку видрукувала О. Лятуринська в паризькому „Українському Слові" ч. 731, в статті „Мистецтво в Америці": В. Цимбал не займає ніякої катедри в Мистецькій Академії в Буенос Айресі, він завжди був і залишається вільним мистцем, і ніде ніякої катедри не має. Тепер він готує чергову виставку своїх мистецьких творів, що має відбутися в одній із кращих мистецьких

ВИКОНАЛИ СВІЙ ОБОВ'ЯЗОК

У цій рубриці друкуємо з признанням і подякою імена тих громадян, що прислали свою пожертву на фонд дитячого журналу „Веселка".

СПИСОК Ч. 46

І. Молодік, Мусап	$ 5	І. Вулла, Ст. Луїс	1
І. Парфенюк, Шикаґо	4	А. Кобилянський, Пеорія	1
П. Лотоцький, Ст. Луїс	2	Г. Павлик, Мейвуд	1
В. Дзюмбила, Вотерліт	2	Е. Головата, Гемтремк	1
І. Скібіцький, Понтіяк	2	Н. Блаженко, Гемілтон	1
В. Федоришин, Пітсфілд	2	В. Молодиня, Ніаґра Фолльс	1
Ф. Узвак, Сімсбюрі	2	Г. Ціх, Брентфорд	1
Р. Олійник, Едмонтон	2	П. Рі, Віліямставн	1
М. Габа, Торонто	2	А. Волошин, Гадсон	1
А. Коваль, Боффало	2	С. Кухарчик, Рідінґ	1
Т. Королишин, Ансонія	2	Ю. Маланчук, Гемстед	1
о. А. Селешина, Гемстед	2	А. Стим, Шикаґо	1
В. Карпяк, Клівленд	2	Г. Дорош, Шикаґо	1
А. Дзаман, Вунсакет	2	І. Онуфрик, Дітройт	1
М. Кучнер, Ню Бравнсвік	2	В. Щуплик, Ст. Луїс	1
Л. Стадниченко, Філа.	2	М. Ковбаснюк, Сиракюз	1
І. Федак, Джоліет	2	Л. Годованський, Гадсон	1
Ю. Присташ,	2	П. Решетник	1
О. Палій, Нортгемптон	2	М. Ликтей, Ню Йорк	1
Н. Кунка, Бруклин	2	І. Олійник, Дірфілд	1
Б. Заячківський, Гартфорд	2	Н. Ясінський, Мілвокі	1
І. Король, Равей	2	П. Буковський, Саскатун	1
В. Сигалів, Нюарк	2	І. Жмуський, Фоксборо	1
М. Бряк, Прері	2	П. Шевчук, Флашінг	1
В. Петришак, Ембрідж	2	М. Росул, Лейквуд	1
М. Бабюк, Рачестер	2	Н. Белос, Клівленд	1
О. Злупко, Честер	2	Н. Оринич, Месурі	1
Н. Цибух, Денвер	2	М. Бурий, Кемпбел	1
Н. Андрійчин, Мелборо	2	А. Рок, Рачестер	1
Е. Чабан, Сан Франсіско	2	Ф. Задорожний, Ню Йорк	1
М. Скоруша, Дітройт	2	Н. Мартенюк, Філа.	1
І. Коваленко, Геркімер	1.50	М. Галянт, Авбурн	1
В. Пишок, Аллентавн	1.50	І. Коцан, Тайтесвіл	1
Д. Луцак, Джанставн	1	Ф. Сосульський, Гемстед	1
В. Мохнач	1	П. Олійник, Сиракюз	1
Н. Смаґула, Теритавн	1	І. Гусаков, Вестфілд	1
Г. Волошин, Літедейл	1	Д. Маслюк, Шикаґо	1
М. Камфонік, Вунсакет	1	Г. Лучук, Толідо	1
Н. Степась, Перт Амбой	1	О. Левицький, Занесвіл	1
Н. Шаркевич, Гартфорд	1	М. Недільський, Філа.	1
М. Гуміницький, Ютика	1	Д. Гевко, Дітройт	1
Ю. Каменецький, Шикаґо	1	П. Ярема, Кенсас Сіті	1
Д. Каледа, Джерзі Сіті	1	І. Беновський, Балтімор	1
Г. Сполітакевич, Ню Йорк	1	Р. Стахур, Парма	1
М. Басій, Літтл Фоллс	1	В. Цюрик, Йонкерс	1
С. Ломич, Клівленд	1		
М. Кізима, Дітройт	1	Разом	$ 132.00
М. Періг	1	Раніше проголошено	$ 9,026.41
Н. Стадницький, Скрентон	1		
Н. Шевчук, Менвіл	1	Разом	$ 9,158.41

ПОДЯКА

Складаємо глибоку подяку Всій Родині і Знайомим, які віддали останню пошану нашій Найдорожчій Мамі і Бабуні

бл. п. **МАРІЇ РИЦАР**

з роду **КОСАНОВСЬКИХ,**

Всій Родині і Знайомим, які старалися облегшити наше горе, щире спасибі.

Сини Александер і Ізидор

СВЯТА ДЕРЖАВНОСТИ І СОБОРНОСТИ

З БУЕНОС АЙРЕСУ, АРҐЕНТИНА

Буенос Айрес. (єдо). — Свято Української Державности в В. Айресі відбулося в неділю 22-го січня за заповідженою програмою: вранці, о год. 10 президія УЦР, в присутності невеличкої групи українських громадян та арґентинських фотографів і перехожих, поклала перед монументом ген. Сан Мартіна Визвольника, національного героя Арґентини, великий вінок із живих квітів, при чому проф. Є. Онацький, голова УЦР, в українській мові, а мґр Р. Голод, заступник голови УЦР в еспанській мові, пояснили в коротких словах значення цього акту, як символічне поєднання волі до національної свободи і незалежности народів українського й арґентинського. Після цього вислано телеграму ген. Арамбуру, тимч. президентові Арґентини, в якій стверджено важкий стан колоніяльного поневолення, що в ньому знаходиться тепер український нарід, і звернено увагу громадської думки всієї Арґентинської Нації, а з нею і всього світу, на необхідність підтримати змагання українського народу до повернення йому державної суверенности. По відбутті Молебнів за Україну й український нарід в українських церквах, що зібрали багато вірних, відбулася коротка перерва до год. 17, коли численне громадянство заповнило великий сальон Кадолицьких Дам, де була заповіджена урочиста Академія.

Офіційними промовцями Академи були мґр Р. Голод, що в еспанській мові переповів історію української визвольної боротьби, яка знайшла свої кульмінаційні пункти в днях 22 січня 1918 та 1919 років, і проф. Є. Онацький, який накреслив сучасний стан української справи в світі і ствердив, що дні слави й ентузіязму 22 січня 1918 і 1919 р. належать не тільки минулому, але й живуть ідейно в сучасному як неминуче прийдешнє.

Після цих офіційних промов зголосилися до голосу представники національних чужинецьких колоній, що прислали на наше Свято своїх представників. Першим забрав слово д-р Асансаїч, голова Хорватської Національної Спільноти, який підкреслив симпатії хорватського народу до української визвольної справи і його тверду віру, що український нарід уже в скорому часі святкуватиме 22 січня в Києві. Цікаву й оригінальну промову виголосив представник словаків, полк. д-р Гольванек, який зазначив, що для словаків нема жадного сумніву, що українці, змагаючись за свою свободу, змагаються одночасно і за свободу всього світу, а в тому числі й за свободу словацького народу. Майор Томас Келемарі привітав від імени мадярської комбатантської організації, яку він очолює, і від усієї мадярської колонії, запевняючи, що мадяри раді дати українцям всю свою моральну підтримку в їх визвольній боротьбі. Від Латвії забрав голос п. Біте, бувший латвійський консул в Б. Айресі, а від Литви — генер. Давкантас, бувший литовський посол в Б. Айресі, який пригадав, що вже двадцять два роки тому він вперше вітав українців на їхньому Святі Державности і з тих часів залишився завжди вірним їх приятелем, як, зрештою, вірним приятелем українського народу залишається і весь литовський нарід. На промову і його братній цілунок із Головою УЦР присутні відповіли громовими оплесками. Зрештою, і всі інші промовці зустрічали дуже щире і тепле прийняття вдячної на їхні привіти авдиторії.

Мистецьку частину розпочав справді артистичною декламацією „Великодня України" Леонида Полтави, п. М. Голодик. Далі були виступи скрипаля Віктора Сталовіра („Леґенда" Виняьського) та оперової співачки п. В. Карпенко („Нічого, нічого" М. Лисенка, „Три шляхи" Стеценка), але справжнім кульмінаційним вершком цієї дуже вдалої Академії був виступ маестра Тараса Микиші, що грав з Бетговена „Рондо" оп. 129 („Фурія за втрачений сентав"), свої власні „Варіяції на українські народні мотиви" (в першому виконанні) і „Другу Рапсодію" Ліста.

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Загальні Збори Відділу ОбВУА в Ню Йорку

Загальні Збори Відділу ОбВУА в Ню Йорку відбулися в залі Літературно-Мистецького Клюбу в дні 17 грудня м. р. Відкрив Збори голова Відділу ген. О. Загродський коротким вступним словом, при чому він згадав 4-х членів Відділу, які померли в діловому році: Теофіль Павлик, д-р Лука Мишуга, Олекса Литвиненко і Василь Бибик. Приявні вшанували їх пам'ять повстанням з місць. На пропозицію ген. Загродського Збори одноголосно вибрали предсідником Зборів п. Дмитра Галичина; секретарював сот. Вишневецький. Звітуючи, ген. Загродський підкреслив заслуги свого заступника, д-ра І. Козака, який ніс львину частину праці. Цей останній, звітуючи як заступник голови і референт суспільної опіки, зазначив, що він репрезентував Відділ на похоронах померлих Побратимів, виголошував прощальні промови, як також на Зборах, З'їздах та святкуваннях інших організацій, та брав активну або керівну участь в Комітетах для відзначення 40-ліття виступу УСС, для вшанування 5-річчя смерти ген. Тараса Чупринки і для відзначення 35-річчя Зимового Походу в Ню Йорку. Зорганізував і вів Відділ ОбВУА на Параді Льояльности в Ню Йорку. В ділянці суспільної опіки д-р Козак організував і очолював збіркову акцію на Дар Українському Воєнному Інвалідові в 1954 році. Ця акція, під час якої розіслано 308 збіркових лист, дала, разом із розпроданими жетонами, та пожертвами, зібраними біля церков, рекордову суму, як на терен 1 Відділу, $1,352.07. На цей рік зорганізовано також Збірковий Комітет і розіслано вже 230 збіркових лист. Виєднано допомоги від Гол. Управи на похорони бл. п. О. Литвиненка й В. Бибика по $50 і для хворої вдови по старшині $50. — Скарбник пор. І. Винник звітував, що прихід за діловий рік дав $557 (у тому з членських внесків $370), сальдо на день Зборів $45.55 (у видатках: за залю на сходини $170). Культ.-освітній референт ред. Кедрин пригадав, що за минулий рік Відділ уладив 9 доповідей на військові і військово-політичні теми, при чому доповідачами (окремо й спільно) були: ген. О. Загродський, д-р Ст. Ріпецький, І. Кедрин, Яр. Курдидик, Юрій Лопатинський, Захар Івасишин, проф. Зайців, Нестор Король, Левко Чикаленко й Фотій Мелешко. Організаційний референт сот. О. Круглий подав, що на день Зборів було у Відділі 105 членів. У короткій дискусії признано, що Відділ, при всіх недоліках, проявляє таки чималу активність, особливо, коли прийняти під увагу величезні віддалі, що ділять різних членів від домівки, та їх умови праці. Рішено покищо не викреслювати членів, які залягають з заплатою членських внесків, висловивши переконання, що склались на це інші причини, як тільки нехіть, і що вони цю залеглість вирівняють. На внесок Контрольної Комісії признано уступаючій Управі одноголосно вотум довір'я, після чого на внесок Комісії Матчи під головуванням полк. А. Валійського й після апелю голови Зборів п. Д. Галичина до всіх кандидатів, щоб не зрікалися, вибрано нову Управу в такому складі: голова — ген. О. Загродський, заст. голови д-р І. Козак, секретар — В. Косаревич-Косаренко, культ.-осв. реф. — І. Кедрин-Рудницький, скарбник — І. Винник, організаційний реф. — О. Круглий, член Управи — Мирошниченко. Контрольна Комісія: полк. А. Валійський (голова), Дорошенко, П. Постолюк, заступники д-р Ничка і Маслівець, Товариський Суд — Дм. Галичин (голова), д-р С. Ріпецький і Самійленко. — Приявних було на Зборнах 34 особи.

Бофало, Н. Й.

Організаційна хроніка за 1955-ий рік.

Українська Американська „Січ" в Бофало, одна з найстарших організацій, що на протязі свого існування виконувала всі громадські обов'язки, які лишень накладали на неї обставини. Віча й маніфестації, курси танків, оркестра, аматорські вистави — все не обійшлось без провідництва або співпраці „Січі". Ряди цього, колись живого й творчого Товариства, сьогодні зрідли.

В дні 7 травня 1955 р., Т-во „Січ" святкувало 40-літній Ювілей. Імпрезою проводив голова „Січі" п. Ілля Була, відомий місцевий діяч Українського Народного Союзу. Секретар „Січі" п. Микола Сорока поділився з приявними історичними даними про Ювілята.

Парох церкви св. Миколая Впр. о. декан А. Стеранка та представники організацій висловлювали „Січі" щирі побажання.

49-ий Відділ Союзу Українок ім. Ольги Басараб в Бофало об'єднує 120 членів. В 1955 р. відбулось 10 Ширших Сходин, 4 засідання Управи, улаштовано 4 імпрези. В дні 2 січня 1955 р. голова Централі пані Олена Лотоцька звітувала з поїздки на Міжнародний Конґрес в Гельсінках, Фінляндія.

3 квітня, 37 членок Відділу взяло участь в Окружній Нараді СУ в Рачестер, на Конвенцію СУ, що відбулась в днях 2, 3 і 4 вересня, вислано дві делегатки. Улаштовано також День Матері.

Управа: Анна Макух, голова; Софія Гут, заст. голови; Анна Снайчук, фін. секретар; Марія Горбачук, рек. секретар; Марія Мелеш, скарбник; Анна Качур, організаційний референт.

Пластова Станиця — Успіх Пластової Станиці полягає не в зовнішніх виявах діяльности, але у внутрішній праці „роїв" і „гуртків", де гартуються характери, твориться світогляд. Вимоги Пласту важкі і тому не один залишає Пласт, бо не може, або не хоче дотримуватися пластових законів.

В 1955 р. влаштовано „Святвечірню зустріч", дитячі забави, виставку „Лис Микита". Спільне святкування Крут, інсценізації на заг. національних святах.

Пласт співпрацює з Допомоговою Секцією при Відділі УККА. Переведено збірку на допомогу пластовим таборам в Німеччині і на пресовий фонд пластових журналів. Членство передплачує „Готуйсь" і „Молоде Життя".

Місцеві члени сеньйори і старше пластунство разом з членами Пласт-Прияту присвятили не мало часу і праці розбудові Оселі „Новий Сокіл" та технічно-господарським справам пластових таборів.

Членів 60, з того 25 юнацтва, поділених на новацькі рої, гнізда та гуртки. Кожна частина відбувала раз в тиждень сходини, крім цього збірки і деколи прогульки. 24-ох чл. новацтва і юнацтва були в пластових таборах на НСоколі.

Головною виховною темою пл. зайнять був „Київ". Майже всі члени новацьких і юнацьких частин були учасниками українознавчих курсів. В 1955 р. Станицю очолював пл. сеньйор Мирослав Прийма.

На 1956 рік Провід Станиці такий: Пл. сен. Микола Ставничий, станичний; д-р Богдана Салабан, кошова; пл. сен. Мирослав Прийма, кошотий; пл. сеньйор Софія Головата, писар і пл. сен. Степан Шишка, скарбник.

Пласт-Прият це допоміжна організація місцевого Пласту, коперує з позамісцевими гуртками, та несе моральну і матеріяльну поміч Станиці.

Від Заг. Зборів, що відбулись 19 березня 1955 р., відбуто 7 засідань У-ви, улаштовано один фестин, дві забави з танцями та буфет на пластовій зустрічі. З цих підприємств осягнено $723.87 прибутку.

Пласт-Прият оплачує пластову домівку, та покриває конечні витрати Станиці. Вислано на пластові табори в Німеччині $25.00, на розбудову Оселі Новий Сокіл вплачено $250.00, та вплачено 4 (чотири) паї кооп. УНДім в Бофало.

Управа: Юліян Осадца, голова; Ореста Перейма, скарбник; Ірена Дорощак, секретар; Ярослав Пришляк і Василь Макух, члени.

Оселя Новий Сокіл в Норт Колінс, Н. Й., перейшла на власність Крайової Пластової Старшини. В часі від 2 до 24 липня відбувся пл. табір з участю 70 учасниць, від 24 липня по 14 серпня хлоп'ячий табор, 64 учасники. Оселею завідує Рада й Управа. В склад Ради Оселі входять: Пл. сен. Р. Клос з Лорейну, Огайо; голова, пл. сен. Ярослав Пришляк з Бофало, Н. Й.; заступник, пл. сен. М. Сениця з Клівленду, Огайо, секретар.

Управа Оселі: Проф. Осип Залеський, голова; пл. сен. В. Пашківський, секр.; пл. сен. Я. Пришляк, скарбник; пл. сен. д-р В. Салабан і пл. сен. М. Прийма, заступники.

Спілка Української Молоді Америки, Осередок ім. Лесі Українки, має 188 членів, з того 117 дорослих (між дорослими 14 членкинь) та 71 членів Юного СУМА.

При О-ку діє 9 самодіяльних гуртків: мішаний хор, жіночий хор, чоловічий хор, жіночий квартет, духова, струнна й джазова оркестра, танцювальна група й аматорський гурток. Силами цих гуртків влаштовано мистецьку частину в час святочного відкриття Дому „Дніпро" і 5-то літнього Ювілею Осередку.

Поодинокі гуртки виступають на імпрезах, влаштованих Культур. Радою УККА, як також беруть участь в імпрезах сусідніх О-ків. (Рачестер, Клівленд, Сиракюзи).

Виступали також на Міжнароднім фестивалі, на балі Інтер. Інституту в готелі Статлера, на закінченні „ситизен скул" в Бенет Гай-Скул та на Святі Державности хорватської національної групи.

На Міжн. фестивалі — СУМА був співучасником і виконавцем програми. Представник Осередку зажадав заміни прапору (червоного Української ССР прапором національним, що й зроблено).

2, 3 і 4 липня зорганізовано Сумівську зустріч. Приявних 200 сумівців з різних Осередків СУМА Америки й Канади. В часі зустрічі силами СУМА поставлено драму М. Старицького „Ой не ходи Грицю".

4, 5 і 6 вересня, 70 членів „Осередку" були учасниками 1-го Маніфестаційного Здвигу в Спринг Глен, Н. Й. Дня 6 листопада відсвятковано 25-ліття процесу СВУ-СУМ та 5-ліття Осередку. З цієї нагоди видано одноднівку в 300 примірниках.

Продовж року влаштовано 9 забав. За прибуток з одної $300.00 куплено новий одяг і взуття і вислано в Европу. Спільно з 22-им Відділом ООЧСУ та при грошовій допомозі громадянства закуплено й відремонтовано Дім „Дніпро".

Осередок кольпортує 60 прим. органу ЦК СУМ „Авангард". Грошові обороти в 1955 р.: Прибутки $6,384.21, витрати $6,021.14.

В грудні Осередок спільно з Радіо-Програмою п. Василя Шарвана перевів збірку на різдвяний дар Юним Сумівцям в Европі.

Відділ Юного СУМА має 9 ланок, відповідних до віку. Виховна Рада СУМА — голова проф. З. Саган, і Батьківський Кружок — голова п. М. Мадзій, намічує програми занять, які переводить в життя при допомозі досвідчених виховників реф. п. Богдан Гірка. Кожна ланка відбуває тижнево 2-годинні сходини, на яких вчать українознавства, рухових гор й забав. УСумівці вчаться мистецтва слова, співу і танців. Продовж року УСум мав 9 публічних виступів, між ними виступ в шпиталі ветеранів та на доповіді проф. Льва Добрянського в готелі Статлер.

Силами ЮСума влаштовано Свято Матері і Свято св. Миколая.

В лютому 1955 р. обрано 15-ти членну Управу з отсих членів: Анатоль Гайдар, голова, Тарас Чмола, заступник; Петро Бендина, секретар; Петро Перцак, орг. реф.; Михайло Лисак, культур.-осв. референт; Павло Білецький, фін. референт; Іван Кордупель, скарбник; Людмила Гайдар, реф. жіноцтва; Іван Горбачук, реф. суспільної опіки; Богдан Гірка, реф. ЮСУМА, Гриць Костів, господар; Петро Бутрин, реф. фіз. культури; Ігор Чмола, реф. преси та інформації; А. Петришин, бібліотекар; А. Войчак, реф. зовнішніх зв'язків.

Контрольна Комісія: Маріян Морозевич, Василь Іващишин, Степан Поліщук.

Товариський Суд: Омелян Була, Степан Горґанюк і Дмитро Дячишин.

Засідання Управи відбуваються в міру потреби — не менше раз у місяць.

22-ий Відділ Організації Оборони Чотирьох Свобід України нараховує 90 членів і проводить лишень політичні акції, культ.-осв. працю передано СУМові.

В праці ООЧСУ на зовнішньому відтинку, всім конґресменам і сенаторам повіту Ірі, висилається кожне число АБН Кореспонденц — 40 примірників, на внутрішньому, серед українського громадянства розповсюднюються всі видання революційно-визвольного руху на суму $2,700.00 річно, та улаштовується прилюдні сходини і віча, на яких чільні члени Революційно-визвольного Руху доповідають про найважливіші дії, пов'язані з українським питанням.

Через щоденну українську радіо-програму п. Василя Шарвана, Голова Відділу проф. Зенон Саган подає новини з громадського життя, а що тижня політичні коментарі з оцінкою та поставою до людей, світових подій зокрема.

Збірки на „Визвольний Фонд" даються в сумі $2,400.00 річно.

В 1955 р. Відділ брав участь в американському Святі Льояльности та в 1000-літті Християнської України, що його зорганізували Організації Визвольного Фронту Канади.

Був теж співучасником купна і відремонтовання Українського Дому „Дніпро".

Відділ співпрацює з місцевим Відділом УККА.

Товариство Сприяння Українській Національній Раді — влаштувало Академію присвячену світлій пам'яті Головного Отамана Симона Петлюри і дві доповіді, виголошені представником Централі п. С. Підгайним. На видання другого тому Білої книги про чорні діла Кремля зібрано $140.00, на підтримку Українській Національній Раді $126.00, на українську пресу $25.00. Влаштовано пікнік.

Об'єднання Української Демократичної Молоді — членів 40, відбуто 12 засідань Управи, 3 членські збори. На зустрічі Української Демократичної Молоді Америки і Канади, що відбулась в днях 2, 3 і 4 липня 1955 р., члени бофалівського ОДУМ брали участь в мистецькій частині.

Влаштовано розвагову імпрезу.

12-й Відділ Української Гетьманської Організації співпрацює з українськими Організаціями м. Бофало, бере участь в імпрезах, улаштовуваних Відділом УККА. Члени УГО беруть участь в інших усп.-громадських Товариствах.

На VI Конґресі Українців Америки, що відбувся 28-30 травня 1955 р., три умандатовані делегати — були членами Відділу УГО.

Відділ УГО збирає архівні та музейні матеріяли та висилає їх в Музей Онтеріо, Кал., Бібліотеці Консисторії Української Православної Церкви в Ваунд Брук, Н. Дж., У. Музеєві в Шикаґо, Ілл., та У. Архівові в Клівленді, Огайо.

В 1955 р. вшановано пам'ять історика і творця теорії української трудової монархії Вячеслава Липинського, та 10-ті роковини смерти Гетьмана України Павла Скоропадського, заупокійними Богослуженнями по всіх церквах Бофало, та святочними Академіями.

Пресова референтура Відділу кольпортує літературу та часописи прогетьманського напрямку, християнські видання та жіночі журнали.

Кооператива Український Національний Дім правно оформилася в червні 1953 р., тоді схвалено статут й обрано Керівні Органи кооперативи.

В березні 1955 р. Дирекція кооперативи упорядкувала плинність членства, приєднала нових і з заявленними та у 83% вплаченими уділами і купила дім за квоту $21,000.00 при вул. Вільям ч. 840 (ріг Вільям і Вилсон).

Позичку затягнено в Українськім Народнім Союзі.

З початком листопада 1955 р. будинок взято в користування. В ньому приміщуються: Пластова Станиця, Пласт-Прият, Клюб „Наша Хата", Допомогова Секція при Відд. УККА, хор УККА, крамниця „Базар" Ю. Лаврівського та Книгарня п. Мечислави Ганицької. Одну фронтову кімнату та мале мешкання до часу вигаснення умови найму

(Закінчення на стор. 6-ій)

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

(Закінчення зі стор. 5-ої)

— вживає за оплатою підприємець-фризієр.

„В склад" Дирекції входять: Інж. Осип Ховайло, голова; Юрій Лаврівський, м.-голова; інж. Михайло Салдат, фін. референт; Любомир Стасюк, секретар; Ірена Дорощак, член Дирекції. Адміністратор дому — п. Мечислава Ганицька.

Станиця Братства кол. Вояків 1. У.Д. УНА об'єднує 19 членів. Звичайні сходини членів — раз у квартал, надзвичайні в міру потреби. Діяльність Станиці допомогово-харитативна. На упорядкування могил Вояків І УД УНО в Австрії зібрано $481.48, прибуток з улаштованої Станицею забави $251.67 переслано на фонд українських воєнних інвалідів. В грудні зібрано на Фонд Інвалідів біля $300.00. Станиця кольпортує видання ГУ Братства та 60 прим. „Вістей". На НТШ в Сарсель Станиця платить $3.00 міс.

На Заг. Зборах 20 серпня 1955 р. обрано Управу Станиці з оцих членів: Ігор Чмола, голова; Любомир Головатий, заст. голови; Мирослав Перейма, секр.; Зенон Коновка, фін. референт; Всеволод Будний, член Управи.

Об'єднання Прихильників Визвольної Боротьби України, Відділ в Бофало. Члени Об'єднання всеціло включились в суспільно-громадське і культурне зорганізоване життя м. Бофало. Кожний індивідуально, по своїм силам виконує частину обов'язків, які йдуть в цілості на користь загальної справи.

В минулому 1955 р., стараннням Відділу, виголошено три прилюдні доповіді: „УККА й українська еміграційна дійсність", „Корея й Україна" і „25-тя ОУН".

Управа Відділу Об'єднання: Ярослав Пришляк, голова; Александер Криницький, заступник; Ярослав Малюца, секретар.

Контрольна Комісія: Василь Потішко і Богдан Пашківський.

Заходом Об'єднання бувших Вояків Українців Америки в Бофало в 1955 р. влаштовано Свято Покрови, Академію в пам'ять Базару і кілька доповідей відчитав полк. Самутин.

Перед Великоднем зібрано на „Писанку" $67.00 і переслано п. Петлюровій.

На українських воєнних інвалідів (грудень 1955) зібрано $85.00.

Голова Відділу Володимир Гарасименко, секретар Олекса Матух.

Український Дім „Дніпро" в Бофало. Наприкінці 1954 р., на прилюдній ліцитації міської Управи м. Бофало, представники СУМА й ООЧСУ купили великий будинок при вул. Дженесі ч. 562, за суму $28,100.00. Ключ від Дому одержали на Різдво, 7 січня 1955 р. Куплений будинок простояв сім років без ужитку, із стін обсипаний тинк, водо- та електропроводи не діяли, підлоги принищені, не було сцени ані жадного обладнання.

На основний ремонт не було грошей, тому ті, що зложили гроші на купно дому, зобов'язались безкоштовно, власними силами відновити його.

В зимову студінь, в неогрітому великому будинку почались роботи. Від дня перебрання в посідання дому до офіційного святочного відкриття, кільканадцять осіб, в різні пори дня до пізньої ночі, щоденно працювали над відновленням та упорядкуванням цього великого будинку. За той час витрачено 14 тисяч годин праці. Дня 5 травня 1955 р. відбулось святочне відкриття в приявності 700 осіб членства, представників організацій та гостей, і Дім віддано в користування бофалівської української громади.

Сьогодні в Домі „Дніпро" приміщується Осерідок СУМА зі своїми гуртками, 22-ий Відділ ООЧСУ, Канцелярія Відділу УККА, Українська щоденна Радіо-Програма Василя Шарвана (канцелярія і студіо), крамниця „Калина" Євгена Луковського. В окремому просторому приміщенні — читальня і бібліотека СУМА. У великій кімнаті в партері поставлено два більярдові столи і столи до гри стук-пук. Управа зорганізувала харчівню, для членів організацій.

Дня 15 листопада 1955 р. отримано дозвіл на закриту роздрібну продаж напитків.

В Домі відбуваються всі важніші українські імпрези і тепер „Дніпро" являється головним скупченням бофалівської громади.

Велику залю (800 місць) з побічними кімнатами й кухнею відпускається громадянам на родинні імпрези, весілля, ювілеї тощо — так, що кожної суботи й неділі — заля використана.

Викінчується відновлення 4-горового приміщення кругольні і канцелярії.

Членів 285, вплати і пожертви на Дім $27,950.00, витрачено на матеріяли для ремонту $12,773.00.

Спілка Визволення України, Відділ в Бофало, співпрацює з Відділом СВУ та Крайовою Управою в Торонто, Крайовою Управою СВУ в Америці. Відділ є членом УККА. Управа Відділу зорганізувала збірку дажинних матеріялів і вислала їх (35 фунтів) Українському Національному Музеєві в Онтеріо, Кал. Співпрацює з Допомоговою Секцією при Відділі УККА у збірці одягів і взуття для залишенців в Европі. Відділ поставився прихильно до заходів кооп. Український Національний Дім в справі придбання Дому, делегував свого представника, який очолив новоіменовану Дирекцію кооперативи.

Касові обороти Відділу в 1955 р.: впливи $245.00, виплати $231.10. Прибутки складаються з членських внесків, зі збірки на фонд культури ім. С. Єфремова, кольпортажі видань СВУ та добровільних датків.

Концертом **Української Капелі Бандуристів,** що відбувся в Бофало 3-го листопада 1955 р., займався окремий Міжорганізаційний Комітет, створений на прохання Т-ва Приятелів Капелі Бандуристів у Дітройті.

Цей Комітет збирав пожертви від спонзорів, на місцеві витрати, зв'язані з влаштуванням концерту.

Українська Музична Школа в Бофало. — З початком шкільного року відкрито в Бофало Відділ Українського Музичного Інституту з Ню Йорку. Є це музична школа, в якій діти і старші віком можуть вчитися гри на інструментах (фортепіян, скрипка, чельо), співу і теоретичних предметів музики. Вчать пані: Галина Лагодинська-Залеська і Теодозія Депутат, панове: проф. Василь Безкоровайний, д-р Роман Ставничий і проф. Осип Залеський.

Комітет для Допомоги Науковому Товариству ім. Тараса Шевченка в Сарселі, Франція заснований попереднього року. В склад цього Комітету входять: проф. Осип Залеський, голова; Михайло Депутат, секретар; Марія Ставнича, д-р Михайло Лоза і Олександер Бережницький, члени.

Наукове Товариство ім. Т. Шевченка, засноване і вивінуване засобами патріотів центральних Земель України. (Дата заснування: грудень 1873). Від 1897 р. Т-во зорганізоване на зразок Академій Наук. До 1930 року Т-во видало біля 600 томів праць, мало 200-тисячтомову бібліотеку і музей, бактеріологічно - хемічну робітню, друкарню, книгарню, переплетню. Крім друкарні всі установи Т-ва містились у двох великих будинках у Львові при вул. Чарнецького ч. 24-26, закуплених коштом проф. М. Пелехина та інж. В. Семиренка. Цю установу довгі роки очолював проф. Михайло Грушевський, потому залишилися там В. Щурат і К. Студинський.

Всі матеріяльні надбання, довголітня праця наших вчених, залишилися там, а сотні наших науковців-членів НТШ опинились на скитанні. Вони зорганізували в країнах свого поселення...

Комітет видав відозву до Шан. Громадян м. Бофало й околиці, з проханням приєднатись хоч би й з найменшим місячним датком, щоб з Бофало висилати місячні $25.00, чи $300.00 річно, яку то квоту в час відвідин представника НТШ приявні на зустрічі — зобов'язались зложити.

Радіо - Програми. — Бофало гордиться своїми радіо-програмами. Старша з них віком, це Мистецька Радіо-передача п. Юрія Лаврівського, що кожної неділі, зі станції ВВОЛ, в часі від год. 8:30 до 9:45 перед полуднем передає свої авдиції. В рямцях цього короткого часу „Тета Ірена" п. Лаврівська, в порозумінні та допомозі Допомогової Секції при Відділі УККА вже четвертий передріздвяний сезон присвятила для збірки „Діти-дітям" — залишенцям в Европі.

Щоденна Радіо-програма п. Василя Шарвана, передавана зі станції ВГЛД, в зимовий сезон між 2 а 3-ю, в літній між 6 а 7-ю пополудні. В грудні 1954 року започаткувала збірку під кличем „Юний СУМ для Юного СУМ-у в Европі". В грудні 1955 перевела збіркову акцію в порозумінні з ГУ СУМА в Торонті та Осередком СУМА в Бофало.

Згадані, хоч власність приватних осіб, установи, віддають багато свойого труду і цінного часу для наших суспільних справ, особливо з великою напругою, помислами заохоти і безінтересовністю в цій харитативній акції збірок „Дітидітям" та „Юний Сумівець-Юному Сумівцеві в Европі".

І на цьому не вичерпуються всі згадки про працю Відділу УККА чи поєдиноких Товариств та Організацій. Не все дається схопити в кількох днях та помістити на кількох листках, що творилося в цілому Божому році в такій живій, як Бофало, громаді.

(З „Бюлетеню УККА")

ВСЯЧИНА

ПІШКИ НА НАЙВИЩИЙ БУДИНОК СВІТУ

Емпаєр стейт білдінг в Ню Йорку має 102 поверхи, і щоб на нього вийти, то треба пройти 1,860 сходів. Малохто має охоту це робити, але вже були люди, які без елевейтора виходили на 102 поверх. Перший раз вийшла була на 102 поверх польська олімпійська лещетарська дружина в 1932 році, але вона йшла тільки з п'ятого поверху. В 1939 на вершок цього найвищого в світі будинку вийшла студентська дружина Єйльського університету, а в 1941 р. два юнаки з Бронксу, Н. Й. В 1944 році виліз пішки бруклинець Гастон Кох, але він, чомусь то нарахував аж 1903 сходи. Він пройшов милю і чверть, як це зарначив спедометер, продовж 1 години і 37 мінут.

БАБУСЯ ТРЬОХ ВНУКІВ НАРОДИЛА ТРІЙНЯТА

Пані Гілда Вос із Сювіклі, Па., має 39 років і має 11 дітей і троє внуків. Вона в липні минулого року розвелася з своїм чоловіком і тепер живе з своїми дітьми. Недавно вона народила трійнята — трьох хлопців. Вона була так схвильована, що не могла навіть придумати імен для новонароджених хлопців. Та вкінці вона заявила: „Якось то буде!"

В НЮ ЙОРКУ БУДУТЬ ОХОЛОДЖУВАНІ ТАКСІВКИ

Управа міста повідомляє, що цього літа кількадесят таксівок матимуть охолоджене повітря. Але комісар поліції заявляє, що ці таксівки не будуть окремо відзначені, бо до них пхалося б надто велике число пасажирів, і з них користатимуть тільки ті пасажири, які припадком на них натраплять.

В ПАРИЖІ ЙДЕ ПРОПАГАНДА ПРОТИ ПИТТЯ АЛЬКОГОЛЮ

В одній великій стації паризької підземки виставлено величезний модель людської печінки, здеформованої внаслідок пиття алькоголю. На цій огидній печінці появляються періодично світляні запити: — Чи це ваша печінка? Уряд хоче зменшити питтєя вина, яке дуже некорисно впливає на здоров'я французького населення.

Великим зусиллям наших учених, об'єднаних в НТШ, видано Енциклопедію Українознавства, тепер друкується друга, гаслова частина ЕУ. Всі співробітники цього, дуже важливого, видання працюють за малим винагородженням або й безплатно, тому то й основано в нашій громаді Комітет для допомоги цій, нашій, найстаршій установі.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ГРЕНД РАПІДС, МИШ. — Повідомляється, що звичайні загальні збори 408 Відд. відбудуться в неділю, 5-го лютого, о год. 3-ій попол., в домі п. Николи Гринчишина, 715 Fourth St. NW. На порядку звіт з діяльности Відділу за минулий рік, вибір нової управи, внески і запити. — І. Богач, предс.; д-р Р. Верес, фін. секр.

ВИЛКС-БЕРІ, ПА. — Б-во св. І. Хрестителя Відд. 223 повідомляє, що місячні збори відбудуться в неділю, 5-го лютого, в параф. залі зараз по Службі Божій. Присутність всіх членів конечна. — Управа.

ШИКАГО, ІЛЛ. — Річні збори Відд. 33 Пресв. Богород. відбудуться в неділю, 5-го лютого, о год. 6-ій веч., в залі правосл. церкви св. Петра і Павла при вул. 92-ій і Авалон Евню. Проситься всіх членкинь і членів прибути на ці збори. Буде річний звіт за рік 1955 і вибір нової управи на 1956 р. — З. Оріх, секр.

БОСТОН, МАСС. — Б-во ім. митр. А. Шептицького Відд. 307 повідомляє всіх своїх членів, що річні збори відбудуться в неділю, 5-го лютого, в парафіяльнім домі при 118 Forest Hill St., Jamaica Plain, зараз по відправі. Буде вибір уряду на 1956 рік і інші важні справи до вирішення. Хто не хоче клопотатись посилати належитість за Календар, буде нагода зложити гроші на руки секретаря. Проситься всіх до ласкавої участи. — Т. Юськів, предс.; Н. Гапій, кас.; І. Чопик, секр.

БРУКЛИН, Н. Й. — Повідомляється до відома членів Т-ва ім. Б. Хмельницького Відд. 158, що місячні збори відбудуться в суботу, 4-го лютого ц.р. в Укр. Нац. Домі, 216 Grand St. Кожний член повинен обов'язково вирівняти свої вкладки до Т-ва і У. Н. Союзу. На річних зборах вибрано таку управу: Ю. Павча, предс.; Н. Цембрівська, заст. М. Кунька, секр.; П. Дубовецький, кас.; А. Отенбрайт, П. Корейко, Т. Глухий, П. Слободян, М. Кіт, В. Шимко, М. Бень, В. Шимчишин, В. Зазуля, С. Бродика. Адреса нового секретаря: Mykola Kunka, 205 So. 2nd St., Brooklyn, N. Y.

Кожний свідомий українець та кожна свідома українка вважають своїм обов'язком стояти в рядах Українського Народного Союзу, щоб своїм членством збільшити кадри ідейних українських працівників

Посмертні Згадки

МАРІЯ ГАЛАН, членка Відд. 451 УНСоюзу в Гримзбі, Онт., Канада, по довгій і тяжкій недузі, померла 21-го січня 1956 р., проживши 58 років. Покійна походила з села Галущинці, Скалатського пов. Зах. Україна. До Канади прибула з своїм мужем і дітьми в 1937 році. Покійна була доброю опікункою дітей свого мужа, що зістались сиротами по смерти його першої дружини, і доброю матірю своїх рідних. Всі діти є членами У. Н. Союзу. Покійна полишила глибокий смуток і незабутній спомин в серцях: мужа Дмитра, його дітей: сина Андрія, дочок: Анастазії, Анни і Ксені; своїх рідних: сина Григорія і дочок: Марії і Ольги. — В. Їй П.!

Ю. Омельченко, секр.

ЙОСИФ ГЕРМАН, довголітній член 158 Відд. УНСоюзу в Брукліні, Н. Й., помер 6-го січня 1956 р. Походив з села Деревня, пов. Жовква, Зах. Україна. Полишив в смутку дітей Івана, Анну і Ольгу. Похорон відбувся 11-го січня до української кат. церкви св. Духа а відтак на цвинтар св. Івана. — В. Й. П.!

М. Кунка, секр.

КАТЕРИНА ЩУК, членка Т-ва ім. Т. Шевченка Відд. 156 УНСоюзу в Честер, Па., померла 26-го грудня 1955 р. Походила зі села Лежахів, пов. Ярослав, Зах. Україна. Оставила в смутку мужа Николу і 4 доньки замужні і 6 внуків. Похорон відбувся 31. грудня 1955 р. з дому жалоби до церкви Сош. св. Духа при участи Родини і Знайомих на вічний спочинок на цвинтар Immaculate Heart Cemetery. — В. Їй П.!

В. Новак, секр.

Сумом прибиті повідомляємо, що наша Кохана Мама, Бабуня і Прабабуня

бл. п. Антоніна з Яримовичів Сеньковська

упокоїлася в Бозі у 87 році життя, прийнявши Найсвятіші Тайни, 23-го січня 1956 р. в домі свойого зятя д-ра Наумика в Дібюк, Айова, далеко від рідного Тернополя.

Похорони відбулися 26-го січня 1956 р. при співучасти найближчої родини і Дорогих Добрих Сусідів Американців, що не жаліли труду ні часу, щоб лише помогти нам у нашім горю.

Хай легкою буде нашій Матері американська земля, що мусить їй заступити улюблену тернопільську.

Полишені в жалю:

Діти: Роза і Богдан Заплітні — донька і зять; Д-р Теодосій і Ірена Сеньковські — син і синова; Д-р Франк і Ольга Наумики — донька і зять;

Внуки: Марта з Сеньковських і Остап Тарнавські, Андрій Сеньковський, д-р Роман і Софія Заплітні, Ярослав Заплітний, Мартуся і Марійка Наумики;

Правнуки: Марко і Максим Тарнавські, Марійка і Діяна Заплітні.

Ділимося сумною вісткою, що дня 10-го грудня 1955 р. по короткій, а важкій недузі — заосмотрена Найсвятішими Тайнами — відійшла у вічність Наша Найдорожча Мама і Бабуня

сл. п. Олена з Шірмерів Черникова

ПОМИНАЛЬНЕ БОГОСЛУЖЕННЯ

відбудеться в суботу, дня 4-го лютого, о год. 7:30 рано в церкві Христа Царя в Пайставні — Філаделфія, про що усіх Рідних та Знайомих повідомляють

смутком прибиті

Степан, Осип, Іван і Роман — сини

Казимира, Ірина, Дарія і Осипа — синові

Юрій, Тадей, Єва, Андрій, Богдан, Максим, Александер, Христина, Марія і Петро — внуки.

ТАРЗАН, ч. 3610. Дикий терор.

— Цей крик виходить з халуп робітників, — гукнув Голт. — Біжімо!

В кінці табору затримав їх гістеричним криком наймит. — Моя дружина, — плакав він, — вона, вона є...

Підбігши до найближчої халупи, Тарзан побачив жінку. Тоді загрозливий запах дійшов до його ніздрів — пантера Шіта!